

**UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA**

Magisterské prezenční studium  
2012 – 2014

**DIPLOMOVÁ PRÁCE**

Michal Machač

Živnostenská kontrola a dodržování zvláštních právních  
předpisů podnikatelem

**Praha 2013**

**Vedoucí diplomové práce: PaedDr. Slavomír Novotný, Ph.D.**

**COMENIUS UNIVERSITY PRAGUE**

Master Full-Time Studies

2012 - 2014

**DIPLOMA THESIS**

Michal Machač

Trade control and observance of special legal regulations by an  
entrepreneur

**Prague 2013**

**The Diploma Thesis Work Supervisor:**

**PaedDr. Slavomír Novotný, Ph.D.**

## **Prohlášení**

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne .....

*Jméno autora* .....

## **Poděkování**

Touto cestou bych chtěl poděkovat PaedDr. Slavomíru Novotnému, Ph.D. za odborné vedení a praktické rady, bez kterých by tato diplomová práce nemohla vzniknout.

## **Anotace**

Cílem diplomové práce je analyzovat současnou právní úpravu živnostenské kontroly a zvláštních právních předpisů, které musí podnikatelé dodržovat dle živnostenského zákona. Práce je v úvodu zaměřená na hmotně právní úpravu živnostenské kontroly jako takovou, na její historii, na to, které správní orgány živnostenskou kontrolu vykonávaly v minulosti, až po její současný stav. Podstatnou část diplomové práce bude tvořit samotný proces kontroly, jeho jednotlivé úkony a postupy uvedené v zákoně 552/1991 Sb., zákona o státní kontrole, jak ze strany kontrolujících pracovníků, tak ze strany kontrolované osoby.

## **Klíčové pojmy**

Živnostenská kontrola, kontrolní pracovník, kontrolovaná osoba - podnikatel, spotřebitel, živnostenský zákon, živnostenský úřad

## **Annotation**

The aim of diploma thesis is to analyse the current legal regulation of trade control and special legal regulations that entrepreneurs have to observe pursuant to the provisions of the Trade Act. At its beginning, the dissertation focuses on the substantive regulations of trade control as such, on its history, and on which administrative bodies performed the trade control in the past up to its current status. A substantial part of the dissertation will consist of the very process of control, its individual steps and procedures stipulated in Act. No. 552/1991 Coll, on state control, performed by both controlling officers and by controlled person.

## **Key words**

Control, controlling officer, controlled person - entrepreneur, consumer, the trade act, trade licence office

# Obsah

<b>Úvod .....</b>	<b>9</b>
<b>1 Živnostenské podnikání.....</b>	<b>12</b>
1.1 Podmínky provozování živnosti.....	13
1.2 Druhy živností a jejich členění.....	14
<b>2 Právní úprava živnostenské kontroly .....</b>	<b>16</b>
2.1 Historie živnostenské kontroly.....	18
2.1.1 Okresní živnostenské úřady .....	21
2.1.2 Obecní živnostenské úřady .....	21
2.2 Zákon o živnostenských úřadech .....	22
<b>3 Zákon o státní kontrole č. 552/1991 Sb.....</b>	<b>24</b>
3.1.1 Orgány vykonávající státní kontrolu.....	24
3.1.2 Základní pravidla kontrolní činnosti .....	26
3.1.3 Osoby pověřené výkonem kontrolní činnosti .....	26
3.2 Práva a povinnosti kontrolních pracovníků a kontrolovaných osob .....	28
3.3 Kontrolní protokol.....	29
3.4 Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole .....	31
3.4.1 Působnost zákona o kontrole.....	32
3.4.2 Pravomoci kontrolních orgánů.....	32
3.4.3 Zákon o kontrole ve vazbě na živnostenskou kontrolu.....	33
<b>4 Povinnosti podnikatele podle živnostenského zákona .....</b>	<b>35</b>
4.1 Povinnosti stanovené v ustanovení § 31 živnostenského zákona .....	35
4.2 Povinnosti stanovené v ustanovení § 17 živnostenského zákona .....	37
4.3 Výkon činností odborně způsobilými fyzickými osobami.....	39
4.4 Odpovědný zástupce .....	40

<b>5</b>	<b>Správní trestání.....</b>	<b>42</b>
5.1	Přestupkový zákon .....	42
5.2	Bloková pokuta .....	44
5.3	Příkaz na místě .....	45
5.4	Pozastavení provozování živnosti.....	45
5.5	Zrušení živnostenského oprávnění .....	46
<b>6</b>	<b>Kontrolní a dozorová činnost živnostenských úřadů .....</b>	<b>48</b>
6.1	Zákon o ochraně spotřebitele .....	50
6.2	Spotřebitelský ombudsman .....	52
<b>7</b>	<b>Vybrané druhy živností.....</b>	<b>55</b>
7.1	Živnost volná.....	55
7.2	Živnost řemeslná .....	57
7.3	Živnost vázaná .....	60
7.4	Živnost koncesovaná .....	62
<b>8</b>	<b>Statistika živnostenské kontroly na Tachovsku v letech 1993-2013.....</b>	<b>65</b>
	<b>Závěr .....</b>	<b>72</b>
	<b>Seznam použité literatury .....</b>	<b>77</b>
	<b>Právní předpisy .....</b>	<b>78</b>
	<b>Seznam grafů.....</b>	<b>82</b>
	<b>Seznam příloh.....</b>	<b>83</b>



## Úvod

Tématem této práce je živnostenská kontrola a dodržování zvláštních právních předpisů podnikatelem při provozování živnosti. Živnostenské podnikání je jedním z nejdynamičtějších faktorů transformace české ekonomiky a jeden z podstatných nástrojů proti nezaměstnanosti. Podnikání je velice důležitou součástí tržní ekonomiky u nás i v jiných státech, řeší negativní dopady celosvětové krize a jeho význam se neustále zvyšuje. V České republice ne vždy bylo možné svobodně podnikat, až do roku 1989, kdy náš právní řád prošel řadou vývojových změn.

V roce 1989 se změnou společenských poměrů bylo potřeba vytvořit závazný rámec nejen pro reformy čistě politické, sociální, ale i ekonomické. Malé a střední podniky jsou považovány v každé vyspělejší zemi za základ fungující ekonomiky a zdroj největšího počtu pracovních míst. První zásadní změnou, která umožnila vstup do podnikání soukromým osobám, byl zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů a zákon č. 103/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje hospodářský zákoník, jenž umožňoval zakládání obchodních společností. Tento právní předpis byl pouze dočasný, než byl nahrazen komplexnější právní úpravou, která reagovala, jak na změny právního řádu, tak i na změny společenskoeconomické a tím bylo vytvoření zákona č. 455/1991 Sb., živnostenského zákona. Ten historicky navázal na živnostenský řád z roku 1859 a využil poznatků a zkušeností s aplikací zákona č. 105/1990, o soukromém podnikání občanů. V současné době je soukromé podnikání značně rozsáhlou oblastí a je upraveno v řadě vzájemně souvisejících právních předpisech.

Cílem diplomové práce, je analyzovat živnostenskou kontrolu, od jejího historického vývoje až po její současnou právní úpravu, upravenou zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, živnostenský zákon. V úvodu jsou vymezeny základní pojmy živnostenského podnikání, rozdělení živností, podmínky pro vznik živnostenského oprávnění a členění subjektů, které jsou po splnění podmínek živnostenského zákona oprávněny získat živnostenské oprávnění. V následující části bude vymezena procesní úprava živnostenské kontroly. Zde bude popsán historický vývoj živnostenské kontroly od vzniku cechovního zřízení v českých zemích, kde bude okrajově zmíněna funkce cechmistrů a cechovního inspektora. Poté bude následovat krátké zhodnocení živnostenské kontroly od účinnosti živnostenského zákona až do doby zrušení okresních živnostenských úřadů. Práce bude obsahovat správní orgány,

kteře měly kompetence k vykonávání živnostenské kontroly v minulosti, a správní orgány, které vykonávají živnostenskou kontrolu v současnosti. Podstatnou část diplomové práce bude tvořit samotný proces kontroly, jeho jednotlivé úkony a postupy uvedené v zákoně č. 552/1991 Sb., zákon o státní kontrole, jak ze strany kontrolujících pracovníků, tak ze strany kontrolované osoby. V podkapitole nazvané kontrolní protokol, budou popsány náležitosti kontrolního protokolu včetně námitek, které mohou kontrolované osoby proti protokolu podat. V závěru této části bude srovnáván zákon č. 552/1991 Sb., zákon o státní kontrole a zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), jehož účinnost je od 1. ledna 2014.

V další kapitole budou popsány povinnosti podnikatelů, které při výkonu živnosti musí podnikatel dodržovat zejména v ustanoveních § 7, § 11, § 17, § 27, § 31. Následovat bude seznam živnosti, jejichž výkon je podnikatel povinen zajistit pouze fyzickými osobami splňujícími odbornou způsobilost podle ustanovení § 7 odst. 6 a povinnosti podnikatele, které musí dodržovat, pokud svoji živnost provozuje prostřednictvím odpovědného zástupce.

Následující kapitola, se zaměří na správní trestání. V této části bude uveden výčet jednotlivých správních deliktů a přestupků spáchaných podnikajícími fyzickými a právnickými osobami a tzv. neoprávněnému podnikání, kterého se dopustí nepodnikající fyzická osoba. Dále budou uvedena jednotlivá porušení živnostenského zákona, včetně uložení pokut. Závěr této části bude věnován nepřísnejšímu správnímu trestání, které může být podnikateli za porušení živnostenského, případně zvláštních právních předpisů uloženo. Jedná se o pozastavení provozování živnosti a zrušení živnostenského oprávnění, které má přímou vazbu na překážky provozování živnosti a následnému vložení cejchu k jednotlivému podnikateli, popř. u právnické osoby statutárním zástupcům.

Vzhledem k tomu, že problematika živnostenské kontroly je značně rozsáhlá, bude diplomová práce obsahovat výčet zvláštních právních předpisů s přímou vazbou na dozorovou činnost živnostenských úřadů. Poté bude následovat zákon o ochraně spotřebitele, který stanoví podmínky při nabízení a prodeji výrobků a nabízení a poskytování služeb, významné pro ochranu spotřebitele, jehož určitá ustanovení spadají pod dozorovou činnost živnostenských úřadů. V souvislosti s touto problematikou bude ve vazbě na tento zákon zmíněna funkce spotřebitelského

ombudsmana, která vznikla v souvislosti s nekalými praktikami při předváděcích akcích, kde dochází k agresivnímu jednání prodejců, především pak ve vztahu k vyhraněné skupině spotřebitelů – seniorů.

V poslední kapitole budou vybrány určité druhy živností volných, řemeslných, vázaných a koncesovaných, včetně uvedení zvláštních právních předpisů, které musí být podnikatelem při provozování těchto živností splněny. Z důvodu, že v podnikatelském odvětví má každá činnost své specifické zvláštní předpisy, kdy je jich přibližně 400 a není možné je všechny do této práce sepsat, budou vybrány konkrétní živnosti, kterým se práce bude věnovat podrobně. Výběr těchto živností byl nastaven tak, že byly vybrány z hlediska splnění podmínek pro vstup do podnikání od jednoduchých až po náročné. Práce se bude zabývat pouze těmi zásadními, kterými se musí podnikatel při svém podnikání řídit. Jedná se především o zákon č. 634/1992 Sb., zákon o ochraně spotřebitele, zákon č. 258/2000 Sb., zákon o ochraně veřejného zdraví, zákon č. 183/2006 Sb., stavební zákon, a další právní předpisy, které se na provozování živností vztahují. Diplomová práce bude obsahovat statistiky počtu živnostenských kontrol, uvedené v pětiletých cyklech od roku 1993 až do roku 2013 na Tachovsku. Stejným způsobem budou uvedeny počty pokut uložených v blokovém a správním řízení, spolu s celkovou částkou výše uložených pokut, včetně komentáře, které budou znázorněny v grafech. V samotném závěru bude následovat úvaha, která bude obsahovat určitou analýzu, jak hmotně právní úpravy živnostenské kontroly, tak zde bude poukázáno na nedostatky současné platné právní úpravy provádění živnostenské kontroly.

Tato diplomová práce se vztahuje k právnímu stavu ke dni 31.12. 2013.

# 1 Živnostenské podnikání

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, (živnostenský zákon), dále jen živnostenský zákon, je základním veřejnoprávním předpisem, upravujícím základní vztahy podnikatelů a státu a stanovícím základní podmínky podnikání pro převážnou většinu podnikatelských aktivit právnických i fyzických osob. Zákon definuje živnostenské podnikání, pro které zavádí legislativní zkratku „živnost“. Živností je veškeré podnikání, které splňuje znaky uvedené v živnostenském zákoně a není vyloučeno z předmětu jeho úpravy.<sup>1</sup> Horzinková, Běhounek (2005 s. 10) rozumí že „živnostenským podnikáním je soustavná činnost, provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených živnostenským zákonem.“

Jde o definici, která se uváděnými znaky shoduje s definicí podnikání podle obchodního zákoníku. Působnost živnostenského zákona je však užší v důsledku vazby na podmínky stanovené živnostenským zákonem a nezahrnuje tak podnikání na základě jiného než živnostenského oprávnění. V režimu živnostenského zákona se pak podnikatelem rozumí každá fyzická i právnická osoba, tuzemská i zahraniční, splňující podmínky stanovené tímto zákonem. Stávající českou živnostenskoprávní úpravu charakterizují především liberální ustanovení zakládající rovnoprávné postavení fyzických a právnických osob, jediný režim podnikání pro všechny druhy subjektů od samostatných výdělečných činností fyzických osob až po podnikání velkých koncernů a korporací. Živnostenský zákon zakládá právní nárok každého subjektu na podnikání, pokud splní zákonem stanovené podmínky, povoluje svobodnou volbu předmětu podnikání, rovněž tak svobodný výběr místa podnikání.

Časově neomezenou platnost živnostenských oprávnění a možnost vykonávat živnostenské oprávnění na celém území republiky a po vstupu do Evropské unie možnost podnikat i na území členských států unie. Zákon dále definuje specifické, s podnikáním související skutečnosti, jako například překážky provozování živnosti, podnikání prostřednictvím odpovědného zástupce, provozovny nebo zvláštní povinnosti podnikatele. Vedle toho stanoví i postup úředního řízení ve věcech ohlašování živností,

---

<sup>1</sup> Paragraf 3 zákona č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon, vymezuje činnosti, které nejsou živností a jsou z citovaného zákona vyloučeny.

respektive žádostí o koncesi a vydávání živnostenských oprávnění, upravuje živnostenskou kontrolu, její provádění a ukládání sankcí za porušování zákona.

## 1.1 Podmínky provozování živnosti

Živnostenský zákon rozděluje podmínky, které zakládají právo vzniku živnostenského oprávnění na dvě skupiny. První skupinou jsou všeobecné podmínky. Všeobecnými podmínkami se rozumí dosažení věku osmnácti let, způsobilost k právním úkonům a bezúhonnost. Fyzická osoba musí tyto podmínky splňovat jak při vzniku živnostenského oprávnění, tak po celou dobu podnikání. Právnická osoba musí tyto podmínky splňovat prostřednictvím fyzické osoby, která plní funkci odpovědného zástupce. Pro účely živnostenského zákona se za bezúhonnou osobu nepovažuje osoba, která byla pravomocně odsouzena pro trestný čin spáchaný úmyslně, jestliže byl tento trestný čin spáchán v souvislosti s podnikáním, anebo s předmětem podnikání, o který žádá nebo který ohlašuje, pokud se na ní nehledí, jako by nebyla odsouzena.

Druhou z podmínek, které živnostenský zákon stanoví pro provozování živnosti, jsou podmínky zvláštní, jenž jsou v živnostenském zákoně stanoveny ustanovením § 7. Zde má na mysli živnostenský zákon určitou odbornou způsobilost, kterou předepisuje u živností řemeslných, vázaných a koncesovaných. Při ohlášení živnosti volné nemusí ohlašovatel splňovat žádnou odbornou způsobilost. Právnické osoby musí odbornou způsobilost splňovat prostřednictvím odpovědného zástupce, pokud sám statutární zástupce odbornost nespĺňuje. Seznam živností stanovený v Příloze č. 5 živnostenského zákona, stanovuje činnosti, jejichž výkon je podnikatel povinen zajistit fyzickými osobami splňujícími odbornou způsobilost. Mezi subjekty, které jsou oprávněny po splnění podmínek živnostenského zákona provozovat živnost patří fyzické, právnické a zahraniční osoby. Zahraniční osoba je taková osoba, která nemá na území České republiky bydliště. O zahraniční právnickou osobu se jedná v případě, že nemá sídlo na území České republiky.

## 1.2 Druhy živností a jejich členění

Z hlediska vzniku živnostenského oprávnění se živnosti rozdělují na živnosti ohlašovací a koncesované. S rozsahem živnostenského oprávnění pak souvisí další členění, které se posuzuje podle předmětu podnikání. Mezi ohlašovací živnost patří činnosti s předmětem podnikání v oborech řemeslných živností, vázaných živností a živností volných. Fyzická nebo právnická osoba, která hodlá provozovat ohlašovací živnost je povinna to ohlásit živnostenskému úřadu. Na základě ohlášení a po splnění zákonem stanovených podmínek, pak do 5ti dnů ode dne podání, provede živnostenský úřad zápis do živnostenského rejstříku a vydá podnikateli výpis.

V Příloze 1 živnostenského zákona, kterou tvoří část A, B, C jsou vymezeny řemeslné živnosti. Pro získání řemeslné živnosti musí podnikatel splnit odbornou způsobilost, upravenou v § 21 živnostenského zákona. Jedná se o vzdělání v oboru nebo příbuzném oboru, které ohlašovatel prokazuje řádně ukončeným středním vzděláním s výučním listem, vysvědčením o ukončeném středním vzdělání s maturitní zkouškou, řádném ukončení vyššího odborného vzdělání v příslušném oboru, řádném ukončení vysokoškolského vzdělání v příslušné oblasti studijních oborů a oblastí, uznání odborné kvalifikace, vydané uznávacím orgánem<sup>2</sup> nebo získáním všech profesních kvalifikací tak, jak je určuje Národní soustava kvalifikací ČR. Paragraf 22 citovaného zákona pak uvádí, kterými doklady prokazujícími odbornou způsobilost podle § 21 mohou být nahrazeny. Jedná se o řádné ukončení vzdělání v příbuzném oboru doložené dokladem o vykonání jednorocní praxe. Prokázání odborné kvalifikace může být doloženo rovněž řádně ukončenou rekvalifikací<sup>3</sup> pro příslušnou pracovní činnost nebo vykonáním šestileté praxe.

Příloha č. 2 vymezuje taxativně vázané živnosti. I zde musí ohlašovatel doložit odbornou způsobilost, která je stanovena v této příloze, nebo je upravena zvláštními právními předpisy uvedenými v této příloze. Jedná se o osvědčení či oprávnění vydávané různými orgány státní správy např. ČKAIT (Česká komora architektů, inženýrů a techniků) u živnosti provádění staveb, jejich změn a odstraňování nebo

---

<sup>2</sup> Zákon č. 18/2004 Sb., na základě, kterého je uznávána odborná kvalifikace a jiná způsobilost státních příslušníků členských států Evropské unie.

<sup>3</sup> Jedná se o vyhlášku č. 21/1991 Sb., podle které může uchazeč o zaměstnání, absolvovat rekvalifikační kurs, na základě kterého, po vykonání jednoleté roční praxe v oboru, si může založit živnost.

různými průkazy způsobilosti např. trenéřská licence u vázané živnosti poskytování tělovýchovných a sportovních služeb v oblasti fotbalu. U některých vybraných živností lze odbornou způsobilost prokázat dokladem o rekvalifikaci a dokladem o vykonání příslušné praxe v oboru.

K získání oprávnění pro provozování živnosti volné, která je vymezena v Příloze č. 4 živnostenského zákona, včetně 80ti oborů, musí být splněny pouze všeobecné podmínky pro provozování živnosti stanovené ustanovením § 6 živnostenského zákona. Při ohlášení živnosti musí ohlašovatel uvést obory činnosti, které hodlá vykonávat.

Zvláštní kapitolou tzv. nenárokových živností jsou živnosti koncesované, jejichž seznam stanoví Příloha č. 3 živnostenského zákona. O udělení koncese rozhoduje živnostenský úřad na základě žádosti o koncesi ve správním řízení. Vedle splnění všeobecných podmínek pro získání koncese musí žadatel splnit požadavky na odbornou kvalifikaci. K žádosti o koncesi se vyjadřují orgány státní správy jako např. Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo dopravy, krajské hygienické stanice, odbor dopravy krajského úřadu, bez jejichž kladného stanoviska nemůže živnostenský úřad koncesi vydat. V případě kladného stanoviska rozhodne živnostenský úřad o udělení koncese. V rozhodnutí o udělení koncese stanoví nebo změní živnostenský úřad podnikateli podmínky provozování živnosti, vyplývající ze živnostenského zákona anebo na základě zvláštních právních předpisů podle ustanovení § 27 odst. 3. U některých koncesovaných živností se může jednat např. o podmínku bezúhonnosti zaměstnanců podle ustanovení § 6 živnostenského zákona, podmínku spolehlivosti podle zákona č. 451/1991 Sb. (lustrační zákon).<sup>4</sup> Po nabytí právní moci rozhodnutí o udělení koncese provede živnostenský úřad zápis do živnostenského rejstříku a do 5ti dnů ode dne právní moci vydá podnikateli výpis (Horzinková 2010).

---

<sup>4</sup> Paragraf 1 odst. 5 zákona č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní republiky, České a Slovenské republiky, veš znění pozdějších předpisů.

## 2 Právní úprava živnostenské kontroly

Zákon č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon, upravuje podmínky pro vstup do živnostenského podnikání, ale také stanovuje kontrolu nad jejich dodržováním. Živnostenská kontrola vymezena ustanoveními § 60a až § 60d. Horzinková, Urban (2005 s. 90) uvádí, že z „kontextu zákonné úpravy lze výkladem pro účely živnostenského zákona spolehlivě dovodit, že živnostenskou kontrolou se rozumí výkon kontrolní činnosti živnostenskými úřady na úseku živnostenského podnikání vůči subjektům živnostenského podnikání (§ 5 živnostenského zákona)<sup>5</sup>, popř. vůči všem ostatním osobám, jejichž činnosti podléhá právnímu režimu živnostenského zákona (případy neoprávněného podnikání).“ Kontrolu povinností stanovených zákonem č. 455/1991 Sb., zákon o živnostenském podnikání, provádějí v rámci svých povinností živnostenské úřady, kterými jsou jednotlivé odbory městských úřadů.

Kontrolní pracovníci živnostenských úřadů sledují, zda a jak jsou plněny povinnosti stanovené živnostenským zákonem, kontrolují dodržování podmínek provozování živnosti uložené v rozhodnutí o udělení koncese. Ve vazbě na plnění ustanovení zvláštních právních předpisů, které vyplývají podnikateli pro provozování živnosti ze zvláštních právních předpisů, vyžaduje živnostenský úřad od podnikatele doklady o splnění těchto povinností. Jedná se o povinnosti stanovené např. stavebním zákonem, hygienickými předpisy, předpisy o požární ochraně, předpisy orgány bezpečnosti práce apod. (Baierl 2006).

Kontrolovanými subjekty podléhající režimu živnostenského zákona jsou podnikatelé ve smyslu § 5 živnostenského zákona, tj. fyzické a právnické osoby provozující živnost na základě živnostenského oprávnění. Dále jsou to fyzické a právnické osoby provozující činnost naplňující pojmové znaky živnosti dané ustanovením § 2 živnostenského zákona, bez živnostenského oprávnění. Pracovníci živnostenských úřadů jsou rovněž oprávněni kontrolovat poskytování služeb podle ustanovení § 69a. Jedná se o podnikatelskou činnost, kterou na území České republiky provozují státní příslušníci členského státu Evropské unie. Tyto osoby mohou dočasně poskytovat služby v rozsahu svého podnikatelského oprávnění v souladu s čl. 56 a následujícími Smlouvy o založení Evropského společenství. Zde mohou zaměstnanci

---

<sup>5</sup> Paragraf 5 zákona č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon, stanoví subjekty oprávněné k provozování živnosti.



kontrolovat nejen, zda poskytovatel služeb je státním příslušníkem členského státu i státu EU, či držitelem podnikatelského oprávnění k výkonu činností, kterou vyvíjí na území České republiky (Novotný 2010).

Jde o možnost kontrolních pracovníků živnostenských úřadů kontrolovat i časové okolnosti dočasného poskytování služeb, tj. délku výkonu činnosti na našem území, frekvenci, zřízení provozovny apod. Pokud živnostenské úřady zjistí, že poskytováním služeb by mohlo dojít k vážnému ohrožení důležitého zájmu, jako je např. ochrana zdraví, majetku, osob, spotřebitele, ochrana životního prostředí atd., mohou tyto případy ohlásit Ministerstvu průmyslu a obchodu, který je jako uznávací orgán oprávněno podle § 5 zákona č. 18/2004 Sb., kontrolovat, resp. přezkoumávat odbornou kvalifikaci poskytovatele služeb, jedná-li se o živnost, pro kterou živnostenský zákon stanovuje zvláštní podmínky a případně může poskytování služeb při zjištění závažných nedostatků zakázat. V případě zjištění neoprávněného podnikání poskytovatelem služeb nelze vyloučit ani případný postih podnikatele za neoprávněné podnikání podle živnostenského zákona.

Kontrolní činnost v rámci živnostenské kontroly vykonávají zaměstnanci živnostenských úřadů, kontrolní pracovníci. Při kontrole se prokazují pověřením ve formě písemného pověření nebo formou průkazu. Při kontrolní činnosti mohou zaměstnanci provádějící kontrolu pořizovat též zvukové a obrazové záznamy. Ke kontrole mohou být přizváni zástupci dalších orgánů a osob určených zvláštními právními předpisy.

Hmotně právní úpravu kontrolní činnosti vymezuje zvláštní právní předpis vztahující se na živnostenské podnikání a předpisy s nimi spojené. Jedná se o zákon č. 552/1991 Sb., zákon o státní kontrole. Rozsah živnostenské kontroly není omezen pouze na kontrolu dodržování povinností podnikatele stanovených živnostenským zákonem, ale i na kontrolu zvláštních právních předpisů, vztahujících se na živnostenské podnikání (Meričková, Klimeš, Urban, 1997).

O kontrolním zjištění sepisují kontrolní pracovníci živnostenských úřadů kontrolní protokol. Proti kontrolnímu zjištění může kontrolovaná osoba podat písemné a řádně zdůvodněné námítky. Pokud je v kontrolním protokole uvedeno porušení, je živnostenský úřad povinen podnikateli uložit pokutu. Pokuta může být uložena blokovým řízením až do výše 5 000,- Kč nebo formou správního řízení. Obdobou

blokového řízení je uložení příkazu na místě. Jde o zkrácený, formální druh řízení, upravený v ustanovení § 150 správního řádu. Příkazem lze uložit pokutu za správní delikt, je-li stav spáchaného deliktu dostatečně zjištěn, nepředpokládá se další prokazování a kontrolovaná osoba musí důvody uložení sankce plně uznat. Jednotlivé sankce jsou v živnostenském zákoně zakotveny v ustanovení § 62 odst. 1 až 5, který vyjmenovává nejen jednotlivá porušení, ale také stanovuje výše pokuty, která může být za uvedená porušení uložena.

Novela živnostenského zákona č. 308/2013 Sb., provedená s účinností od 1.12.2013,<sup>6</sup> stanovila živnostenským úřadům v § 60a odst. 2 novou kompetenci na úseku dodržování povinností podnikatelem při značení lihu a nakládání s lihem podle zákona upravující povinné značení lihu. Pokud při výkonu své jiné působnosti živnostenský úřad zjistí porušení povinností při dodržování povinností při značení tabákových výrobků podle zákona upravujícího spotřební daně a dodržování zákazu prodeje lihovin a tabákových výrobků podle zákona upravujícího spotřební daně, musí tuto skutečnost sdělit bezodkladně správci spotřební daně.<sup>7</sup>

## 2.1 Historie živnostenské kontroly

S rozvojem řemesel v českých zemích ve 13 století se začaly objevovat cechy a cechovní zřízení. Už tehdy se začaly objevovat potřeby regulace a stanovení pravidel, protože obyčejová pravidla, mravní a náboženské normy na tuto regulaci nestačily. Každé řemeslo ve městě mělo svůj cech, který uděloval oprávnění k provozování řemesla. Starší řemeslníci a cechmistři řídili chod cechů a vykonávali odborný dohled nad tím, jak je řemeslo vykonáváno. Byly to v podstatě veřejnoprávní korporace, které sdružovaly řemeslníky a živnostníky stejného nebo podobného řemesla. Snahou řemeslnických mistrů bylo stmelení se proti nežádoucí konkurenci a ochránit své řemeslo proti nově příchozím. Cechovní zřízení vydávalo předpisy, které upravovaly

---

<sup>6</sup> Příslušnost obecních ženských úřadů k projednávání správních deliktů je založena ustanovením § 72 odst. 2 zákona č. 307/2013 Sb., o povinném značení lihu. Živnostenské úřady projednávají správní delikty podle § 59 odst. 1 písm. a), § 60 odst. 1 písm. a) a b), § 66 odst. 1 písm. a), § 62 odst. 1 písm. a), § 63 odst. 1 písm. a) § 64 odst. 1 písm. a), § 66 odst. 1 a § 67 odst. 1 písm. a) a b), jejichž spáchání zjistí při výkonu své působnosti podle jiného zákona.

<sup>7</sup> Správu o spotřebních daních od r. 2006 vykonává Celní úřad

a regulovaly objem výroby, rovnost při nákupu surovin a materiálu ke spotřebě, udávaly objem zboží prodávaného na trhu. Cechovní předpisy také stanovovaly ceny, za které se zboží mohlo prodávat. Cechy rovněž řešily otázky zaměstnanosti tím, že určovaly počty mistrů a tovaryšů.

K omezení cechovních výsad došlo během 18 století, vzhledem k tomu, že cechy nebyly schopny zajistit důležité potřeby státu. K tomuto omezení došlo na základě vlivu Merkantelismu<sup>8</sup>, což byla jedna z prvních buržoazních ekonomických teorií, jejíž hlavním úmyslem bylo, aby stát mohl více zasahovat do hospodářské politiky své země. V této době nastala velká podpora pro rozvoj manufaktur. V roce 1731 byl vydán cechovní patent a došlo ke zřízení cechovního inspektora, který vykonával dozor nad činnostmi cechů. Základním pravidlem, kterému se každý řemeslník v rámci cechu musel podrobit, byly tzv. cechovní artikule, které byly vydány v roce 1739. Artikuly tvrdě omezily práva cechovního zřízení a to dokonce pod pohrůzkou úplného zrušení cechů, pokud by patent nerespektovaly. Cechovní zřízení skončilo v roce 1859, kdy bylo provozování živností jednotně uzákoněno vydáním zákona č. 227 ze dne 20.12.1859, schválením živnostenského řádu.

Rozlišoval živnosti výrobní (buď jako řemeslo, nebo tovární), obchodní a služeb osobních – dále koncesované, řemeslné (povinností byl výuční a pracovní list) a svobodné (ostatní). V roce 1883 byl pro dohled nad dodržováním živnostenských předpisů v praxi zaveden institut živnostenských inspektorů. Všichni živnostníci museli být povinně členy živnostenských společenstev. Živnostenský řád nezavedl plnou podnikatelskou svobodu, pečlivě popsal v jakých oborech a za jakých podmínek se podnikat smí. Svobodný vstup do podnikání byl v řadě profesí omezen a podobně, jako je tomu dnes, byl k tomu použit institut odborné kvalifikace u živností řemeslných a obchodních, nebo povolení u živností koncesovaných. Ostatní živnosti byly označeny jako svobodné, nicméně doopravdy svobodné nebyly, protože podléhaly řadě omezení a kontrol.

---

<sup>8</sup> Merkantelismus – vznikl ve Francii koncem 15. století, jednalo se o směr prosazující státní zásahy do ekonomiky a postupně se v průběhu dalšího století rozšířil po celé Střední a Západní Evropě. V Českých zemích se plně rozvinul až ve století 17. Roli státu prosazovali Merkantelisté, jejichž moc byla závislá na zásobách nerostného bohatství a drahých kovů v podobě oběživa. Docházelo ke zřizování manufaktur, vývoz surovin se zakazoval, navyšovaly se poplatky na dovozní clo. Byl podporován dovoz nedostatkových surovin, prostřednictvím manufaktur se rozšiřovala průmyslová výroba.

Od účinnosti zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, tj. od 1.1.1992 až do roku konce 1995 neobsahoval tento zákon hmotně právní úpravu výkonu živnostenské kontroly a neupravoval ani procesní pravidla postupu příslušných správních orgánů při výkonu této kontroly (Dědič, Kříž 1991). Rovněž do roku 1995 nebylo v živnostenském zákoně dostatečně stanoveno, zda mohou živnostenské úřady samostatně kontrolovat dodržování povinností stanovených v § 31 odst. 7 (dodržování povinností stanovených zvláštními právními předpisy) živnostenského zákona. Tento nedostatek odstranila až novela živnostenského zákona č. 286/1995 Sb., která začala platit od 1.1.1996. (Horálek 1996).

Novela živnostenského zákona č. 286/1995 Sb., stanovila sice rozsah, nevymezovala však její pojem. Nicméně z kontextu zákonné právní úpravy lze výkladem pro účely živnostenského zákona dovodit, že živnostenskou kontrolou se rozumí výkon kontrolní činnosti živnostenských úřadů na úseku živnostenského podnikání vůči subjektům živnostenského podnikání čili podnikatelům, případně dalším osobám jejich činnost podléhá právnímu režimu živnostenského zákona tj. při neoprávněném podnikání. Pokud živnostenský zákon mluví o oprávnění živnostenských úřadů, vyžaduje na podnikatelích doklady o splnění povinností vyplývajících pro něho ze zvláštních právních předpisů, jedná se o oprávnění živnostenských úřadů vyžadovat si tyto doklady pouze za účelem ověření jejich faktické existence, v žádném případě neopravňuje živnostenské úřady k tomu, aby v rámci výkonu kontroly nahrazovaly nezastupitelnou úlohu a nezaměnitelné kompetence příslušných orgánů, do jejichž působnosti patří zvláštní předpisy. Při předložení těchto dokladů nemohou živnostenské úřady samostatně kontrolovat popř. zpochybňovat obsah těchto listin. (Horzinková, Urban 2005).

Pokud jde o hmotněprávní úpravu, poprvé zde vymezuje zákon jako orgány živnostenské kontroly zcela jednoznačně živnostenské úřady jako příslušné orgány státní správy, jež působí v oblasti živnostenského podnikání, stejně tak, jako určuje základní rozsah živnostenské kontroly. Zákon zde hovoří o povinností stanovených živnostenským zákonem a na myslí má nepochybně také povinnosti vyplývající při provozování živnosti pro podnikatele nejen ze živnostenského zákona, ale ze zvláštních právních předpisů, pokud jde o právní normy, které mají vztah k živnostenskému podnikání. Stejně tak bylo potřebné stanovit, že jsou živnostenské úřady oprávněny při

výkonu své kontrolní činnosti kontrolovat podmínky stanovené pro provozování živnosti uložených v koncesní listině dle ustanovení § 27 odst. 3 živnostenského zákona.

### 2.1.1 Okresní živnostenské úřady

Okresní živnostenské úřady, kterými byly samostatné referáty, vykonávaly činnosti stanovené v rozsahu zákona č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon, týkající se koncesovaných živností, živností ohlašovacích řemeslných a živností ohlašovacích vázaných a živností provozovaných průmyslovým způsobem. Z hlediska kontrolní činnosti byly v jeho kompetenci kontroly dané v ustanovení § 4, § 7a,<sup>9</sup> § 10, § 11, § 17 § 29, § 31, § 34 až § 41, § 42, § 43, § 44, § 49, § 56, § 58, § 61 až § 63a a ukládání pokut za porušení ustanovení § 62, § 63, § 63a a § 65 odst. 1 živnostenského zákona u živností volných. Také rozhodoval o odvolání proti rozhodnutí obecního živnostenského úřadu, které se mohlo právě týkat kontrolní činnosti a následnému uložení pokuty za některá porušení zákona, která náležela do kompetence obecních živnostenských úřadů (Kroupa 1995).

### 2.1.2 Obecní živnostenské úřady

Naproti tomu obecní živnostenské úřady vykonávaly činnosti v rozsahu stanoveném živnostenským zákonem, týkající se živností ohlašovacích volných. V jejich pravomoci bylo vykonávat kontroly u živností volných, s výjimkou živností provozovaných průmyslovým způsobem a ukládat pokuty za porušení povinností podle ustanovení § 61, § 63a a § 65 odst. 1 písm. d) a e), § 65 odst. 2, 3 a 5 živnostenského zákona. Takto rozdělené kompetence, pokud se týká živnostenské kontroly a ukládání pokut za porušení povinností stanovených živnostenským zákonem, trvaly až do roku

---

<sup>9</sup> Paragraf 7a umožňoval provozování živnosti průmyslovým způsobem, zahrnující v rámci jednoho pracovního procesu více dílčích činností, které samy o sobě naplňovaly znaky živnosti. Tento způsob provozování živnosti byl zrušen novelou živnostenského zákona č. 130/2008 Sb.

2002, kdy zákonem č. 320/2002 Sb.,<sup>10</sup> zanikly okresní úřady a veškerá kompetence vykonávat kontroly podnikatelů přešla na obecní živnostenské úřady (Kroupa 1995).

## 2.2 Zákon o živnostenských úřadech

Zákon o živnostenských úřadech č. 570/1991 Sb., jehož účinnost byla od 1.1.1992 v minulosti dělil živnostenské úřady na okresní živnostenské úřady, kterými byly samostatné referáty okresních úřadů, na obecní živnostenské úřady, kterými byly samostatné odbory pověřených obecních úřadů a na území hlavního města Prahy samostatné živnostenské odbory pověřených městských částí, kde byl rovněž zřízen samostatný živnostenský odbor Magistrátu úřadu hlavního města Prahy. Tyto jednotlivé živnostenské úřady metodicky vedl odbor živností, jehož působnost vykonávalo Ministerstvo hospodářství České republiky.

V současné době jsou živnostenskými úřady, které vykonávají živnostenskou agendu odbory obecních úřadů s rozšířenou působností, na území města Prahy živnostenské odbory městských částí. Krajské živnostenské úřady, kterými jsou odbory krajských úřadů, a na území hlavního města Prahy živnostenský odbor Magistrátu hlavního města Prahy. Nejvyšším institutem, který vykonává živnostenskou agendu, je Živnostenský úřad České republiky, jehož působnost vykonává odbor živností Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky. Živnostenský úřad České republiky zpracovává koncepce v oblasti živnostenského podnikání, vede statistiky, vydává výkladová stanoviska k ustanovením živnostenského zákona. Je správcem živnostenského rejstříku vedeného na podnikatele v celé republice. Vykonává řídicí a koordinační, kontrolní a metodickou činnost vůči krajským živnostenským úřadům, rozhoduje o odvolání proti rozhodnutí krajských živnostenských úřadů. Spolupracuje s příslušnými správními úřady, v jejichž působnosti jsou odvětví, ve kterých se provozuje živnostenské podnikání, s hospodářskými komorami, podnikatelskými svazy a sdruženími (Fleischmanová, Jandová 2003).

---

<sup>10</sup> Zákon č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů.

Obecní živnostenské úřady vykonávají agendu v rozsahu stanoveném v živnostenském zákoně. Jedná se o přihlášky k registraci a živnostenskou kontrolu. Krajský živnostenský úřad vykonává řídicí koordinační a metodickou kontrolní činnost vůči obecním živnostenským úřadům ve svém správním obvodu. Také může obecním živnostenským úřadům nařizovat provádění kontrol u jednotlivých podnikatelů, případně okruhů jednotlivých živností. Ve své působnosti vykonávají pracovníci krajských živnostenských úřadů kontrolní činnosti na úseku cenových kontrol a do jejich kompetence spadá kontrola podle zákona o regulaci reklamy. Dále rozhodují o odvolání proti rozhodnutí obecních živnostenských úřadů.

### **3 Zákon o státní kontrole č. 552/1991 Sb.**

Významné společenskoekonomické změny, ke kterým došlo v naší zemi po roce 1989, si vyžádaly i podstatnou změnu právního řádu. Změnu právní úpravy bylo nutné provést také v oblasti kontroly, zvláště proto, že platná právní úprava (zejména zákon č. 103/1971 Sb., a zákon ČNR č. 116/1971 Sb.) vycházela ze zcela jiných společenských podmínek a řadou svých ustanovení se dostávala do rozporu se základními principy právního státu. Nejvýrazněji se tento rozpor projevoval ve vztahu základních obecně závazných právních předpisů o kontrole k Listině základních práv a svobod. Z těchto důvodů došlo k vypracování nových zákonů o kontrole na úrovni federace i republik (zákon č. 405/1991 Sb., o kontrole v České a Slovenské federativní republice, zákon SNR č. 418/1991 Sb., o štátnej kontrole a zákon ČNR č. 552/1991 Sb., o státní kontrole).

Od 1.1.1992 vstoupil tedy v platnost zákon o státní kontrole, který upravuje v obecné poloze výkon státní kontroly a vymezuje orgány státní správy, které ji vykonávají, dále kontrolní působnost Ministerstva kontroly ČR v minulosti a v současnosti zákon č. 166/1993 Sb. o Nejvyšším kontrolním úřadě. Především ale, stanovuje jednoduchá pravidla kontrolní činnosti, která upravují práva a povinnosti kontrolních pracovníků a kontrolovaných osob. Ústavní zákon č. 143/1968 Sb., o československé federaci stanoví, že České a Slovenské republice přísluší kontrolovat všechna odvětví a činnosti státu a hospodářské správy, které spadají do její působnosti, organizaci kontrolních orgánů a jejich oprávnění. Zákonem č. 405/1991 Sb., o kontrole v České a Slovenské republice, byl upraven výkon kontroly prováděný orgány státní správy.

#### **3.1.1 Orgány vykonávající státní kontrolu**

Ustanovení § 2 zákona o státní kontrole č. 552/1991 Sb., stanoví, které orgány vykonávají státní kontrolu. Těmi jsou (i) ministerstvo státní kontroly tj. v současné době Nejvyšší kontrolní úřad, dále (ii) ostatní ministerstva a jiné ústřední orgány státní správy v rozsahu stanoveném zvláštními zákony, (iii) místní orgány státní správy a obce, pokud vykonávají státní správu v rozsahu stanoveném zvláštními právními předpisy,



a v neposlední řadě (iv) ostatní orgány státní správy, do jejichž působnosti náleží specializovaná kontrola, odborný dozor nebo inspekce podle zvláštních právních předpisů. Ostatní ministerstva a jiné ústřední orgány vykonávají státní kontrolu v těch případech, kdy to stanoví zvláštní zákon, upravující jejich působnost. Tak je tomu např. u ministerstva práce a sociálních věcí v oblasti zaměstnanosti, u ministerstva financí, které vykonává státní dozor nad pojišťovnictvím. Z hlediska ochrany celospolečenských zájmů je velmi významná kontrolní činnost, svěřená zvláštními zákony kontrolním orgánům, které vykonávají specializovanou kontrolu, odborný dozor nebo inspekci. Jde především o oblast ochrany zdraví občanů, bezpečnost práce, ekologii. Velmi významná je ochrana fiskálních zájmů státu. Jedná se o orgány správců daní, čímž se rozumí zejména právo těchto orgánů daně vyměřovat, vyúčtovat, vymáhat a kontrolovat.

Dalšími státními orgány, které vykonávají specializovanou kontrolu, jsou např. Česká obchodní inspekce, Státní zemědělská a potravinářská inspekce, Inspektoráty bezpečnosti práce, vykonávající dozor nad bezpečností práce apod. Za státní kontrolu se podle tohoto zákona nepovažuje kontrola v rámci vztahu nadřízenosti a podřízenosti, tedy tzv. vnitřní kontrola. Kontrole podle tohoto zákona nepodléhají soudy, státní zastupitelství a státní notářství, s výjimkou hospodaření těchto orgánů s finančními a hmotnými prostředky České republiky, rozhodovací činnost orgánů státní správy a řízení jim předcházející, výkon působnosti ozbrojených bezpečnostních sborů a sborů nápravné výchovy České republiky vykonávané podle zvláštních právních předpisů. U těchto orgánů fungují speciální kontrolní systémy, do kterých právní řád nepřipouští zásah jiných výkonných orgánů. Tato zásada respektuje základní principy dělby moci v demokratickém státě.

Řádně fungující státní aparát je předpokladem realizace základních funkcí státu. Největší část tohoto aparátu představují orgány státní správy a na zajištění jejich činností vynakládá stát také podstatnou část prostředků státního rozpočtu. Proto také zákon č. 552/1991 Sb., zákon o státní kontrole stanoví, že Nejvyšší kontrolní úřad kontroluje orgány státní správy ČR z hlediska toho, jak zajišťují plnění úkolů, které jim byly v rámci jejich působnosti svěřeny.

Nejvyšší kontrolní úřad kontroluje plnění úkolů státní správy, zákonnost a účelnost nakládání s finančními a hmotnými prostředky poskytnutými státem a při nakládání s majetkovými právy ve státním vlastnictví. Dále kontroluje vyřizování petic,

stížností, oznámení a podnětů občanů. Kontrolní působnost Nejvyššího kontrolního úřadu se vztahuje na (i) orgány státní správy České republiky, (ii) na právnické osoby založené orgány státní správy, s výjimkou obcí, dále (iii) na právnické a fyzické osoby vykonávající činnost s majetkovou účastí České republiky, pokud jde o nakládání s tímto majetkem, a (iv) právnické a fyzické osoby, které jsou příjemci dotací, subvencí nebo jiných prostředků poskytnutých Českou republikou, pokud jde o nakládání s těmito prostředky.

### 3.1.2 Základní pravidla kontrolní činnosti

Základní pravidla kontrolní činnosti jsou definována v ustanovení § 8 zákona č. 552/1991 Sb., zákona o státní kontrole. Ten v odst. 1 stanoví, že tímto kontrolním řádem se řídí postup při výkonu kontroly a vztahy mezi kontrolními orgány a kontrolovanými orgány, právnickými a fyzickými osobami při kontrolách prováděných (i) z vlastního podnětu kontrolních orgánů, (ii) na základě dožádání zvláštními zákony k tomu oprávněných státních orgánů např. zákona o trestním řízení soudním, zákona o státním zastupitelství, (iii) v dalších případech, pokud tak stanoví zvláštní zákon.

### 3.1.3 Osoby pověřené výkonem kontrolní činnosti

Ustanovení § 9 tohoto zákona stanovuje, kteří pracovníci mohou kontrolní činnost vykonávat. Jedná se o pracovníky kontrolních orgánů dále jen „kontrolní pracovníci“ na základě písemného pověření kontrolních orgánů. Písemné pověření k provedení kontroly uděluje vedoucí kontrolního orgánu. Pouze pracovník pověřený provedením kontroly (kontrolní pracovník) pak může využívat oprávnění, která mu vyplývají z kontrolního řádu, zároveň je však vázán povinnostmi zde stanovenými. Zejména jde o povinnost prokázat se tímto pověřením kontrolované osobě při zahájení kontroly. Pověření ke kontrole musí obsahovat označení předmětu kontroly, kontrolovanou osobu a kontrolního pracovníka, datum vystavení pověření a podpis

vedoucího kontrolního orgánu nebo jím pověřeného zástupce (Novotná, Andrýsková 1991).

V zájmu objektivitě výsledků kontroly a v zájmu právní jistoty kontrolovaných osob je nezbytné, aby se na kontrole účastnily osoby, které pro svůj vztah ke kontrolované osobě nebo k předmětu kontroly nezaručují, že kontrola bude provedena zcela nezájatě a její výsledky posuzovány bez subjektivních vlivů. Toto je součástí ustanovení § 10 zákona. Zákon o státní kontrole nevypočítává taxativně důvody vyloučení, ale vymezuje je pouze v obecné poloze. Stanoví však povinnosti kontrolujícího pracovníka oznámit skutečnosti, které zakládají jeho podjatost, bezprostředně poté, kdy se takovou skutečností dozví. Také kontrolovaná osoba může vznést námitku podjatosti proti kontrolnímu pracovníkovi, musí tak učinit ihned, jakmile se o skutečnosti nasvědčující podjatosti dozví. Namítnutí podjatosti může být adresováno jak kontrolnímu pracovníkovi, tak jeho nadřízeným. Jak kontrolní pracovník, tak i kontrolovaná osoba může skutečnosti vedoucí k vyloučení kontrolního pracovníka oznámit kdykoliv v průběhu kontroly, musí tak však učinit ihned, jakmile se o těchto skutečnostech dozví.

Zákon o státní kontrole nepředepisuje formu oznámení o skutečnostech nasvědčujících podjatosti kontrolního pracovníka. Z toho lze dovodit, že takové oznámení může být i ústně, důvody pro námitku musejí být konkrétní. Rozhodnutí o vyloučení kontrolního pracovníka náleží vedoucímu kontrolního orgánu nebo jím pověřenému pracovníkovi. Písemně se vydává rozhodnutí o vyloučení či nevyhloučení kontrolního pracovníka pouze v případě, že námitku uplatnila kontrolovaná osoba. V případě, že oznámení o podjatosti oznámí kontrolní pracovník, rozhodne o tomto oznámení vedoucí kontrolního orgánu, nebo jím pověřený pracovník v rámci vztahů nadřízenosti. Jaké úkony může kontrolní pracovník učinit do doby, než bude o jeho vyloučení rozhodnuto nelze obecně stanovit. Bude vždy záležet na konkrétním případě. Půjde především o takové úkony, které jsou nezbytné provést nebo dokončit, aby nedošlo ke zmaření účely kontroly, např. zajištění dokladů při zjišťování neoprávněného podnikání, zajištění vzorku při kontrole zemědělské a potravinářské inspekce, orgány hygieny apod. Proti rozhodnutí o podjatosti kontrolního pracovníka nemůže kontrolovaná osoba podat samostatné odvolání (Novotná, Andrýsková 1991).

### 3.2 Práva a povinnosti kontrolních pracovníků a kontrolovaných osob

Práva kontrolních pracovníků při provádění kontrole vyjmenovává ustanovení § 11 zákona, jedná se především o právo vstupovat do objektů, zařízení a provozů, na pozemky a do jiných prostor kontrolovaných osob, pokud souvisí s předmětem kontroly, např. živnostenská provozovna, místo podnikání fyzické osoby a sídlo u právnické osoby, nedotknutelnost obydlí je přitom zaručena Čl. 12 odst. 1 a 3 listiny základních práv a svobod ústavním zákonem č. 23/1991 Sb., to je Ústavou České republiky. Tento článek cituje, že obydlí je nedotknutelné, Není dovoleno do něho vstoupit bez souhlasu toho, kdo v něm bydlí. Jiné zásahy, do nedotknutelnosti obydlí mohou být dovoleny, jen je-li to v demokratické společnosti nezbytné pro ochranu života nebo zdraví osob, jako jsme v nedávné době byly svědky např. u složek celního a finančního dohledu při lihové aféře, pro ochranu práv a svobod druhých anebo pro odvrácení závažného ohrožení veřejné bezpečnosti a pořádku.

Toto oprávnění kontrolních pracovníků musí umožňovat řádný výkon kontroly a zajišťovat, že nebude docházet ke zmaření předmětu kontroly, na druhé straně v zájmu právní jistoty a ochrany práv kontrolovaných osob je nutné tato oprávnění vymežit pouze v nezbytném rozsahu. Aby mohl být naplněn řádný průběh kontroly, jsou kontrolní pracovníci oprávněni ve stanovených termínech požadovat na kontrolovaných osobách předložení originálních dokladů a další písemnosti. K prokázání zjištění však může sloužit také kontrolní vzorek tak, jak to provádí např. veterinární správa u živočišných produktů, česká obchodní inspekce při odebírání vzorků pohonných hmot na čerpacích stanicích apod. Kontrolní pracovníci jsou oprávněni na kontrolovaných osobách vyžadovat poskytnutí pravdivých a úplných informací o zjišťovaných skutečnostech. Povinnost poskytnout informace je prolomena v tom případě, že by kontrolovaná osoba mohla způsobit nebezpečí trestního stíhání osobě nebo osobám blízkým. V případech, kdy kontrolovaná osoba maří průběh kontroly, neposkytne součinnost tím, že nepředloží kontrolnímu orgánu požadované doklady, může kontrolní orgán využít ustanovení § 19 zákona a kontrolované osobě uložit pořádkovou pokutu (Novotná, Andrásková 1991).

Při kontrole jsou kontrolní pracovníci povinni zjistit skutečný stav věci a svá zjištění řádně doložit průkaznými doklady. Musí přitom vycházet ze spolehlivě

zjištěného stavu a doložených skutečností. Kontrolní zjištění musí být úplná a objektivní. Při kontrole musí kontrolní pracovník postupovat tak, aby v maximální míře šetřil práva a právem chráněné zájmy kontrolované osoby. Povinností kontrolních pracovníků je kontrolované osobě zahájení kontroly oznámit. V případě živnostenské kontroly se většinou jedná o předložení služebních průkazů ve výjimečných případech písemným pověřením. Tímto úkonem bývá zpravidla kontrola zahájena. Živnostenskou kontrolu lze oznámit také písemným oznámením podnikateli, v tomto případě je kontrola zahájena doručením písemnosti.

Další základní povinností kontrolního pracovníka je o výsledku kontroly pořádat písemný protokol. Vzhledem k tomu, že se při kontrole kontrolní pracovníci seznamují s řadou skutečností, které mohou mít pro kontrolovanou osobu zásadní význam, jsou kontrolní pracovníci o takto získaných skutečnostech povinni zachovávat mlčenlivost a nesmějí je zneužít k újmě kontrolované osoby. Této mlčenlivosti může kontrolní pracovníky zbavit ten, v jehož zájmu tuto povinnost mají, nebo ve veřejném zájmu vedoucí kontrolního orgánu. Povinnost mlčenlivosti kontrolních pracovníků nebude však přicházet v úvahu tehdy, kde z kontrolního zjištění vyplyne podezření ze spáchání trestného činu. Pokud by získané poznatky z kontrolního zjištění nasvědčovaly spáchání trestného činu<sup>11</sup>, jsou kontrolní pracovníci takto získané poznatky v souladu s trestním řádem povinni předat orgánům policie, případně státnímu zástupci. Na druhé straně jsou kontrolované osoby povinny vytvořit základní podmínky k provedení kontroly. Poskytnout materiální a technické prostředky v rozsahu, který odpovídá jejich materiálním, technickým a prostorovým možnostem (Novotná, Andrýsková 1991).

### 3.3 Kontrolní protokol

Jedinou formou výsledného materiálu, kterou zavádí zákon o stání kontrole, je protokol. Jeho náležitosti jsou uvedeny v ustanovení § 15 zákona. Zákon tyto náležitosti stanoví taxativně a při sepisování protokolu nelze žádnou z nich opomenout. Základním údajem protokolu je označení kontrolního orgánu, jména kontrolních pracovníků, kteří

---

<sup>11</sup> Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

se kontroly účastnili a označení kontrolované osoby, u které byla kontrola provedena. Cíl kontrolní činnosti bude vymezovat předmět kontroly.

Dále zde budou uvedena kontrolní zjištění, která budou podložena průkaznými doklady včetně označení právních předpisů, k jejichž porušení došlo. Protokol podepíše všichni kontrolní pracovníci, kteří se kontroly zúčastnili. Součástí protokolu je i poučení kontrolované osoby o jejich právu podat proti protokolu písemné a zdůvodněné námitky ve lhůtě 5ti dnů (příp. delší, je na zvážení kontrolních pracovníků) ode dne seznámení s kontrolním protokolem. Součástí protokolu je uvedení místa provedení kontroly např. u živnostenské kontroly provozovna podnikatele a uvedení času (doby), kdy kontrola probíhala. Povinností kontrolních pracovníků je seznámit kontrolovanou osobu s obsahem protokolu a předat jí stejnopis protokolu. V případě zasílání poštou potvrzují převzetí protokolu kontrolované osoby (podnikatelé) do vlastních rukou na tzv. modrou doručku, při osobním převzetí podepisují převzetí protokolu přímo do protokolu. Svým podpisem kontrolovaná osoba potvrzuje, že byla obsahem kontrolního protokolu seznámena a že převzala jeho stejnopis. Podpis kontrolované osoby na protokole, však neznamená, že s jeho obsahem souhlasí. Ode dne, kdy se s kontrolním protokolem kontrolovaná osoba seznámí, začne kontrolované osobě běžet lhůta k podání námitek (Novotná, Andrásková 1991).

K údajům uvedeným v protokole, může kontrolovaná osoba podat ve stanovené lhůtě, a to pěti dnů, námitky. Lhůtu pro námitky může kontrolní pracovník prodloužit s ohledem na konkrétní případ, např. obsáhlost protokolu, dobu nutnou na doložení dokladu apod. Námitky musejí mít písemnou formu a musí být řádně zdůvodněny. Námitky se uplatňují u kontrolního pracovníka, který prováděl konkrétní kontrolní zjištění. O námitce rozhoduje kontrolní pracovník, který přímo prováděl kontrolu, vzhledem k tomu, že je nejvíce obeznámený s konkrétním případem. Ten v první fázi může nejlépe posoudit, zda námitky jsou průkazné a mají vliv na obsah protokolu. Poté, co je posoudí jako podstatné a mající vliv na obsah protokolu, námitkám vyhoví a rozhodnutí o tom oznámí kontrolované osobě. Následně vyhotoví dodatek k protokolu. Pokud kontrolní pracovník neshledá námitky opodstatněnými, rozhodnutí o tom sdělí kontrolované osobě. Rozhodnutí o tom, že se námitkám nevyhovuje, stručně odůvodní. Poté toto rozhodnutí zašle kontrolované osobě do vlastních rukou. Ta má právo ve lhůtě 15ti dnů ode dne doručení rozhodnutí o námitkách podat odvolání

k vedoucímu kontrolního orgánu. Vedoucí kontrolního orgánu zváží důvody uvedené v odvolání v celém svém rozsahu a na základě těchto zjištění rozhodnutí změni nebo potvrdí. Pokud je nezbytné pro objektivní posouzení celé záležitosti provést další šetření (kontrolu), vedoucí kontrolního orgánu rozhodnutí zruší a zajistí potřebné došetření věci. Rozhodnutí vedoucího kontrolního orgánu je konečné (Novotná, Andrýsková 1991).

Pokud kontrolovaná osoba neposkytne kontrolnímu orgánu potřebnou součinnost, např. tím, že nezajistí nerušený průběh kontroly, činí zbytečné průtahy apod. a je nezbytné, aby byl naplněn účel kontroly, může kontrolní orgán fyzické osobě, která v souvislosti s kontrolním procesem jedná, uložit pořádkovou pokutu až do výše 50 tisíc Kč. Pokud není povinnost splněna, může být uložena i opakovaně a kontrolní pracovník jí může uložit i v průběhu kontroly. Její výše nesmí přesáhnout částky 200 tisíc Kč a může být uložena do jednoho roku ode dne, kdy kontrolní orgán nesplnění povinnosti zjistil.

Náklady kontroly v souvislosti s touto kontrolou nese kontrolní orgán. Náklady vzniklé v souvislosti s prováděním kontroly kontrolovaným osobám nesou tyto osoby. Pokud u kontrolované osoby provádí kontrolní činnost více kontrolních orgánů současně, jsou povinny vzájemně spolupracovat a postupovat tak, aby co nejvíce šetřily práva a právem chráněné zájmy kontrolovaných osob. Kontrolní orgány předávají svá zjištění o nedostatecích příslušným orgánům, které ve své působnosti činí opatření k nápravě zjištěného stavu. Tento zákon o státní kontrole platil až do konce roku 2013, kdy byl nahrazen zákonem č. 255/2012 Sb., zákon o kontrole (kontrolní řád), který nabyl účinnosti 1.1.2014.

### 3.4 Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole

Za obecný právní předpis upravující problematiku kontrolních procesních mechanismů byl do konce roku 2013 považován zákon č. 552/1991 Sb., zákon o státní kontrole. Právní úprava kontrolních postupů podle zákona o státní kontrole ve veřejné správě začala být postupně oslabována a rozměňována odchýlnými úpravami v jiných zákonech. V řadě případů nedostatečně upravená pouze interními postupy, značně

nejednotná, mnohdy duplicitní, roztržitá. Proto bylo po analýze současného systému kontroly ve státní správě České republiky, kterou provedlo Ministerstvo financí, v roce 2005 přijato vládní usnesení č. 738, kterým vznikla potřeba sjednotit procesně právní prostředí v oblasti kontroly prováděné orgány veřejného sektoru. Od této doby prošel vznik nového obecného procesního předpisu, o kontrole (dále jen „zákon o kontrole“), upravující kontrolní postup dlouhým legislativním procesem. Ta vycházela ze samotné kontrolní praxe, z kontrolních porad s orgány působícími v oblasti kontroly a v neposlední řadě též z vlastní praxe Ministerstva vnitra, coby kontrolního a koordinačního orgánu (Dvorská 2013).

#### 3.4.1 Působnost zákona o kontrole

Základním účelem nové právní úpravy procesních pravidel kontroly je poskytnutí obecného procesně právního rámce, který lze aplikovat na většinu kontrol prováděných v rámci výkonu veřejné moci. Cílem nové právní úpravy je odstranění identifikovaných nedostatků stávající právní úpravy, včetně snížení nadměrné zátěže kontrolovaných subjektů a zajištění právní jistoty adresátů norem. Výsledkem je ucelená obecná právní úprava kontrolního postupu kompatibilní se základním obecným procesně právním předpisem v oblasti veřejného práva, tj. zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, a rovněž se zvláštními právními úpravami, které budou nadále obsahovat výlučná specifika příslušné kontrolní činnosti, včetně hmotněprávní úpravy, nikoli ustanovení upravující obecný proces kontroly. Kontrolní řád obecně vymezuje předmět právní úpravy a jako obecný předpis nevymezuje konkrétně ani subjekty kontroly (Plasgurová Holá a kol. 2013).

#### 3.4.2 Pravomoci kontrolních orgánů

Zákon upravuje kontrolní pravomoc orgánů územních samosprávních celků, orgánů moci výkonné, jiných orgánů a právnických a fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy, státní správy a dále při kontrole činnosti orgánů



územních samosprávních celků, orgánů moci výkonné, jiných orgánů, právnických a fyzických osob a při kontrole činnosti právnických osob založených nebo zřízených státem nebo územními samosprávnými celky, nejde-li o kontrolu upravenou předpisy soukromého práva. Kontrolní řád je veřejnoprávní normou, do jehož působnosti patří výkon kontroly.

Zákon o kontrole se vztahuje na veškeré postupy, v rámci nichž je kontrola vykonávána, jako vrchnostenská pravomoc, tedy výkon veřejné moci, s tím, že se jedná o určitý časově ohraničený proces. Definice kontroly je zde stanovena jako činnost, jejímž předmětem je zkoumání skutečného stavu s jeho porovnáním na stav žádoucí, jenž je stanoven příslušnými zákonnými povinnostmi. Součástí procesu kontroly není náprava zjištěných chyb a nedostatků, včetně ukládání sankcí souvisejících se zjištěnými porušeními. Následná opatření a vynucení jejich plnění je realizováno v jiných procesních režimech, nejčastěji v režimu správního řádu. Pro minimalizování zátěže, kterou výkon kontroly působí, nový kontrolní řád stanovuje kontrolnímu orgánu zpracovávat plány kontrol. Jejich účelem je větší koordinace kontrol s ostatními kontrolními orgány tak, aby nedocházelo k provádění kontrol u téže kontrolované osoby současně. Pro větší transparentnost veřejné správy a informování veřejnosti o výsledcích vykonaných kontrol, by měl kontrolní orgán alespoň jednou ročně zveřejnit obecné informace o výsledcích kontrol (Dvorská 2013).

### 3.4.3 Zákon o kontrole ve vazbě na živnostenskou kontrolu

S účinností od 1. ledna 2014 se procesní postup živnostenských úřadů při výkonu kontroly řídí příslušnými ustanoveními zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole kontrolní řád. V návaznosti na nový zákon o kontrole byl novelizován i živnostenský zákon, a to zákonem č. 309/2013 Sb. V uvedeném zákonu, který nabyl účinnosti 17.10.2013 je obsažena i změna ustanovení § 60a a § 60b živnostenského zákona, kdy v ustanovení § 60a živnostenského zákona v odst. 1 je konstatováno, že při kontrole plnění povinností, které vyplývají podnikateli pro provozování živností ze zvláštních právních předpisů, může živnostenský úřad vyžadovat od podnikatele doklady o splnění těchto povinností. Důvodem úpravy je skutečnost, že uvedené

doklady je živnostenský úřad oprávněn po podnikateli vyžadovat na základě obecné úpravy obsažené v ustanovení § 8 kontrolního řádu. V novém znění § 60b živnostenského zákona se stanovuje, jakým způsobem se prokazují zaměstnanci živnostenských úřadů při kontrole, kdy se má na mysli průkaz popř. písemné pověření. Zároveň se vypouští zvláštní úprava oprávnění pořizovat při kontrole zvukové a obrazové záznamy. Neboť toto oprávnění je také dáno v obecné podobě kontrolním řádem v ustanovení § 8. Současně se ze živnostenského zákona vypouští ustanovení opravňující přizvat si ke kontrole také zástupce dalších správních orgánů a osob určených zvláštními právními předpisy, neboť toto je upraveno v kontrolním řádu.

## 4 Povinnosti podnikatele podle živnostenského zákona

Živnostenský zákon vymezuje povinnosti podnikatelů<sup>12</sup> zejména v ustanoveních § 7, § 11, § 17, § 27, § 31, § 49 a § 56. Nejde přitom pouze o obecně závazné předpisy nejvyšší právní síly, ale může se jednat o obecně závazné předpisy obce a všechny další právní normy tvořící součást platného právního řádu České republiky. V následujících kapitolách budou popsány zásadní povinnosti podnikatele, které vymezuje živnostenský zákon v ustanoveních § 31 a § 17, včetně vazby na zvláštní právní předpisy, kterými se musí podnikatel při svém podnikání řídit.

### 4.1 Povinnosti stanovené v ustanovení § 31 živnostenského zákona

V ustanovení § 31 odst. 1 je řešena povinnost podnikatele, pokud živnost provozuje prostřednictvím odpovědného zástupce, zajistit jeho účast při provozování živnosti v potřebném rozsahu. Toto ustanovení má vazbu na § 11 odst. 1 živnostenského zákona, který hovoří o tom, že odpovědný zástupce je fyzická osoba, která je k podnikateli ve smluvním vztahu. V kontrolní praxi živnostenských úřadů to znamená, že při živnostenské kontrole si kontrolní pracovníci vyžadují od podnikatele prokázání tohoto smluvního vztahu. Ve většině případů se jedná o písemnou dohodu mezi oběma subjekty, může se jednat také, ale o pracovněprávní vztah. V praxi to znamená, že podnikatel, který provozuje např. hostinskou činnost prostřednictvím odpovědného zástupce, musí zajistit, aby tento odpovědný zástupce dohlížel na řádné provozování jeho živnosti. Tento paragraf také zakazuje odpovědnému zástupci vykonávat odborný dohled pro více než 4 podnikatele.

Další povinnosti, kterou živnostenské úřady při kontrole podnikání prověřují, je povinnost stanovená v § 31 odst. 2. Jedná se o povinnost, kdy podnikatel musí viditelně označit svými identifikačními údaji místo podnikání, pokud se liší od bydliště. Stejně ustanovení umožňuje pracovníkům živnostenské kontroly požádat podnikatele, aby

---

<sup>12</sup> Podnikatel – v návaznosti na pojem „podnikání“ definuje obchodní zákoník pojem podnikatel § 2 odst. 2 obchodní zákoník. Podle tohoto ustanovení se jedná o čtyři skupiny osob. Je třeba zdůraznit, že pojmem „osoba“ se rozumí jak osoby fyzické, tak osoby právnické. Obchodní zákoník se fyzických i právnickým osobám obecně nevěnuje a úpravu ponechává občanskému zákoníku, a to konkrétně § 7 a násl. OZ pro fyzické osoby a § 18 a násl. OZ pro osoby právnické.

prokázal vlastnické či užívací právo k objektu nebo prostorám, v nichž má na území České republiky místo podnikání, sídlo a zahraniční osoba organizační složku. Tento souhlas musí předložit i podnikatel, který má bydliště na adrese sídla ohlašovny. Na žádost kontrolního orgánu je podnikatel povinen v jim stanovené lhůtě prokázat způsob nabytí prodávaného zboží, materiálu používaného k poskytování služby. Pokud podnikatel podniká v oblasti použitého zboží, např. různé zastavárny, secondhandy, autobazary apod., musí podnikatel identifikovat účastníky smluvního vztahu. V praxi to znamená, že si podnikatel musí od fyzické osoby, která předmětnou věc do zastavárny přinese, vyžádat průkaz totožnosti a údaje z něho zaznamenat, včetně popisu předmětné věci dané do zastavárny, bazaru (Novotný 2010).

Podnikatel je také povinen, pokud živnost provozuje v provozovně, určené pro styk se spotřebitelem zajistit, po celou prodejní dobu přítomnost osoby znalé českého jazyka. Podnikatel je povinen při provozování živnosti na žádost zákazníka vydat doklad o prodeji zboží či poskytnutí služby. Při ukončení provozování živnosti v provozovně je podnikatel povinen nejpozději ke dni ukončení oznámit živnostenskému úřadu adresu pro vypořádání závazků, myšleno uplatnění vad z reklamace zboží popř. služby<sup>13</sup>.

Podnikatel odpovídá také za to, že jeho zaměstnanci splňují způsobilost pro výkon povolání stanovenou zvláštními právními předpisy, znalost bezpečnostních předpisů, požárních předpisů a předpisů upravujících ochranu veřejného zdraví. Při živnostenské kontrole je vyžadováno předložení dokladu prokazujícího proškolení z těchto předpisů bezpečnostním technikem, požárním technikem. Pracovníci kontroly vyžadují zdravotní průkazy, a pokud to zvláštní právní předpis stanoví, jsou vyžadována také potvrzení o tom, že pracovníci absolvovali lékařská vyšetření a podrobují se pravidelným zdravotním prohlídkám. Pokud živnostenský zákon či další zvláštní právní předpisy vyžadují podmínku bezúhonnosti zaměstnanců, jedná se např. o koncesované živnosti Provozování detektivních služeb, Ostraha majetku a osob, musí podnikatel při živnostenské kontrole tuto bezúhonnost u zaměstnanců prokázat výpisem z rejstříku trestů.

---

<sup>13</sup> Reklamací zákon rozumí uplatnění vad odpovědnosti za vady výrobků a služeb. Prodávající je povinen spotřebitele řádně informovat o rozsahu, podmínkách a uplatnění odpovědnosti za vady výrobků a služeb, včetně údajů o tom, kde lze reklamaci uplatnit a o provádění záručních oprav.

## 4.2 Povinnosti stanovené v ustanovení § 17 živnostenského zákona

Ustanovení § 17 živnostenského zákona, stanoví povinnosti podnikatele, které musí splňovat, při provozování živností v provozovně. Provozovnou podle tohoto zákona se rozumí prostor, ve kterém je živnost provozována. Za provozovnu se považuje také automat i obdobné zařízení, sloužící k prodeji cigaret, cukrovinek, nápojů apod. Novotný (2010 s. 164) automat popisuje jako „*Automat i obdobné zařízení je provozovnou, i když nejde o stavbu. Automat nebo obdobné zařízení splňující znaky provozovny lze umístit i v provozovně jiného podnikatele (např. v obchodním domě).*“

Provozovnou může být i pojízdná prodejna nebo obdobné zařízení sloužící k prodeji zboží nebo poskytování služeb a také mobilní provozovna. Mobilní provozovna je taková provozovna, která je přemístitelná a není umístěna na jednom místě déle než tři měsíce.<sup>14</sup> Při živnostenské kontrole je podnikatel povinen na žádost kontrolních pracovníků prokázat vlastnické či užívací právo k objektům nebo místnostem provozovny, to však neplatí pro mobilní provozovnu ani pro automaty. V těchto případech spočívá na podnikateli povinnost prokázat při živnostenské kontrole oprávněnost jejich umístění na určitém území. Jedná se např. o vlastnické právo k místu, kde je mobilní provozovna postavena. Skutečnost, že se jedná o pozemek podnikatele, dokládá výpisem z katastru nemovitostí. Pokud je mobilní provozovna, popř. automat<sup>15</sup>, postavena na cizím pozemku, případně v různých obchodních centrech (stánek s bižutérií, textilem apod., u automatů s cigaretami v restauračním zařízení, nápojových automatů v nemocnicích), prokazuje majitel stánku či automatu oprávněnost jejího umístění nájemní smlouvou, podnájemní smlouvou, případně souhlasem k místu užívání. Má-li podnikatel zřízenou provozovnu v bytě a tento byt nevlastní, může v něm provozovat živnost, pouze v případě, že disponuje souhlasem vlastníka tohoto bytu.

Podnikatel je také povinen oznámit zahájení a ukončení provozování živnosti v provozovně předem živnostenskému úřadu. Tato povinnost neplatí pro případ, kdy podnikatel oznámil zahájení provozování živnosti při ohlášení živnosti nebo v žádosti

---

<sup>14</sup> Mobilní provozovna je taková, která nemá pevné základy, není spojená se zemí a nevztahuje se na ní zákon č. 183/2006 Sb., stavební zákon.

<sup>15</sup> Podnikatel může prodávat zboží nebo poskytovat služby nevyžadující koncesi, pomocí automatů ovládaných spotřebitelem. Poskytováním služeb pomocí automatů nebo prodejem zboží nesmí podnikatel umožnit získat určité druhy zboží osobám chráněným zvláštním právním zákonem.

o koncesi. Oznamování zahájení provozování živnosti živnostenskému úřadu předem, se také nevztahuje na mobilní provozovny a automaty. Vzhledem k tomu, že byla novelou živnostenského zákona č. 130/2008 Sb., zrušena místní příslušnost živnostenských úřadů,<sup>16</sup> může podnikatel oznámení o zahájení provozování živnosti v provozovně oznámit, kterémukoliv živnostenskému úřadu, což je nesporně velkou výhodou pro ty podnikatele, kteří mají více provozoven na různých místech České republiky.

Podnikatel je povinen zajistit, aby provozovna byla způsobilá pro provozování živnosti podle zvláštních právních předpisů. Jedná se především o způsobilost podle zákona č. 183/2006 Sb., stavební zákon, o požární předpisy, hygienické předpisy, veterinární a další. Provozovna musí být zvenčí trvale a viditelně označena obchodní firmou u právnické osoby, jménem a příjmením podnikatele a jeho identifikačním číslem, mobilní provozovna údajem o místě podnikání podnikatele. Provozovna určená pro prodej zboží nebo poskytování služeb spotřebitelům musí být označena jménem a příjmením osoby odpovědné za činnost provozovny, s výjimkou automatů a prodejní nebo provozní dobou.

Pokud podnikatel provozuje ubytovací zařízení, musí být provozovna označena rovněž kategorií a třídou ubytovacího zařízení. Podnikatel je povinen při uzavření provozovny, nebrání-li tomu vážné důvody, předem na vhodném místě, zvenčí viditelně, označit počátek a konec uzavření, tato povinnost se nevztahuje na mobilní provozovny a automaty. Pokud podnikatel na provozovně ukončí činnost, je povinen oznámit živnostenskému úřadu nejen ukončení provozovny ve smyslu § 17 odst. 3, ale také adresu, kde lze vypořádat případné závazky. V této souvislosti se jedná ve většině případů o adresu místa podnikání podnikatele, případně adresu jeho některé další provozovny. Pokud má podnikatel bydliště na úřadovně městského úřadu, nemůže být tato adresa nahlášena, jako adresa pro vypořádání závazků.<sup>17</sup>

---

<sup>16</sup> Podání podle § 71 odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon lze učinit u kteréhokoliv obecního živnostenského úřadu. O podání rozhoduje ten živnostenský úřad, kterému bylo podání doručeno jako prvnímu.

<sup>17</sup> Paragraf 16 živnostenského zákona stanoví, že adresou pro vypořádání závazků nemůže být adresa bydliště podnikatele, jedná-li se o adresu sídla ohlašovny, zvláštní matriky nebo adresu sídla správního orgánu, to neplatí, pokud podnikatel prokáže právní důvod pro užívání prostor na těchto adresách.

### 4.3 Výkon činností odborně způsobilými fyzickými osobami

Podnikatel je povinen dle ustanovení § 7 odst. 6 živnostenského zákona zajistit výkon činností, které jsou obsahem živností uvedených v příloze 5 živnostenského zákona, pouze fyzickými osobami, splňujícími požadavky odborné způsobilosti, které jsou v této příloze uvedeny. Zvláštní právní předpisy stanovující odbornou způsobilost fyzických osob pro výkon určité živnosti nejsou tímto ustanovením dotčeny. Podnikatel je povinen o těchto osobách vést evidenci a uchovávat kopie dokladů prokazujících tuto způsobilost minimálně 3 roky ode dne ukončení výkonu činností těmito osobami. Přitom je povinen dodržovat povinnosti stanovené zvláštním právním předpisem.

K těmto živnostem patří například obchod se zvířaty určenými pro zájmové chovy, poskytování tělovýchovných a sportovních služeb, masérské, rekondiční a regenerační služby, činnosti, při kterých je porušována integrita lidské kůže, kosmetické služby, manikúra, pedikúra, průvodcovská činnost horská či vodní záchranářská služba, péče o dítě do tří let věku v denním režimu, provozování solárií, ostraha majetku a osob a služby soukromých detektivů. Pokud zaměstnanci podnikatele nesplňují odbornost pro příslušný obor svým vlastním vzděláním, absolvují ve většině případů rekvalifikační kursy, při kterých jsou jim vydávána osvědčení o rekvalifikaci pro příslušnou pracovní činnost. Osvědčení musí být vydáno akreditovaným zařízením podle zvláštních právních předpisů, nebo zařízením akreditovaným Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, nebo ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována. Odbornost lze také doložit dokladem o vykonání tříleté praxe v oboru v nezávislém postavení (odst. 2 a § 23) obchodního zákoníku nebo v pracovněprávním vztahu nebo dokladem o odborné kvalifikaci, které osvědčují, že předmětnou činnost vykonával v jiném členském státě Evropské unie. Pokud živnost provozuje samotný podnikatel, musí splňovat podmínku odborné způsobilosti on sám.

#### 4.4 Odpovědný zástupce

Provozování živnosti prostřednictvím odpovědného zástupce je upraveno v ustanovení § 11 živnostenského zákona. Jedná se o případy, kdy se podnikatel rozhodne provozovat živnost, pro kterou sám nesplňuje vzdělání. Odpovědný zástupce je fyzická osoba, kterou podnikatel musí při ohlášení živnosti ustanovit. Při ohlášení živnosti musí odpovědný zástupce prohlásit, že s ustanovením do funkce odpovědného zástupce souhlasí. Souhlas dokládá formou čestného prohlášení, které musí osobně před pracovníkem živnostenského úřadu podepsat. Pokud se k ohlášení živnosti podnikatel dostaví bez odpovědného zástupce, musí podnikatel doložit toto čestné prohlášení s ověřeným podpisem odpovědného zástupce (Makalová 2008).

Odpovědný zástupce musí být k podnikateli ve smluvním vztahu a odpovídá za řádný provoz živnosti a za dodržování živnostenskoprávních předpisů. Funkci odpovědného zástupce je oprávněn vykonávat nejvýše pro čtyři podnikatele. V případě ukončení funkce odpovědného zástupce, je podnikatel povinen ve lhůtě 15ti dnů ustanovit nového odpovědného zástupce. Pokud odpovědný zástupce oznámí ukončení funkce živnostenskému úřadu, musí současně doložit, že již o tomto svém kroku informoval podnikatele. Jedná se zpravidla o písemnou formu doručenou podnikateli minimálně doporučeně. Pokud podnikatel ve lhůtě 15 dnů, ode dne kdy odpovědný zástupce svoji funkci ukončil, toto živnostenskému úřadu neoznámí a neustanoví odpovědného zástupce nového, nebo přestane-li odpovědný zástupce splňovat podmínky pro provozování živnosti, např. ztratí bezúhonnost, je živnostenský úřad povinen rozhodnout o pozastavení provozování živnosti.<sup>18</sup>

Odpovědným zástupcem nemůže být osoba, u které trvá překážka provozování živnosti podle § 8 živnostenského zákona. Pokud bylo odpovědnému zástupci zrušeno živnostenské oprávnění v oboru nebo příbuzném oboru podle § 58 odst. 2 nebo 3, nemůže být tato osoba odpovědným zástupcem a to po dobu 1 roku od právní moci rozhodnutí o zrušení živnostenského oprávnění. Toto omezení neplatí, pokud bylo živnostenské oprávnění zrušeno z důvodu, že živnost nebyla provozována po dobu delší

---

<sup>18</sup> Paragraf 6 odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb., stanoví všeobecné podmínky provozování živnosti, mezi které mimo jiné patří bezúhonnost. Podle odst. 2 stejného paragrafu se za bezúhonného nepovažuje osoba, která je pravomocně odsouzena pro trestný čin spáchaný úmyslně, jestliže byl tento trestný čin spáchán v souvislosti s podnikáním, anebo s předmětem podnikání, o který žádá nebo, který ohlašuje, pokud se na ní nehledí, jako by byla odsouzena.



než 4 roky. Odpovědným zástupcem právnické osoby nemůže být člen dozorčí rady či jiného kontrolního orgánu této právnické osoby.

## 5 Správní trestání

Porušení povinností, kterých se podnikatel dopustí při provozování živnosti, jsou vyjmenovány v ustanovení § 62 v odstavci 1 až 3 živnostenského zákona a jedná se o správní delikty, právnických a podnikajících fyzických osob. Zde zákon konkrétně vyjmenovává porušení, kterých se při provozování živnosti podnikající osoba dopustí včetně uvedení sankcí za jednotlivá porušení. V kapitole nebudou vyjmenována všechna porušení, kterých by se mohl při provozování živnosti podnikatel dopustit, snad jen ve vazbě na ustanovení § 17 ve vztahu k provozování živnosti v provozovně např. její označení identifikačními údaji, neoznámení předem zahájení či ukončení provozování živnosti v provozovně, neprokázání způsobu nabytí zboží. Jedná se o správní delikty, které ve většině případů řeší kontrolní pracovníci uložením blokové pokuty, která může dosáhnout výše až 5000,- Kč. Ustanovení § 63 pak řeší správní delikty, neoprávněného podnikání, právnických osob, tzn. pokud, provozují některou ze živností bez platného živnostenského oprávnění.

### 5.1 Přestupkový zákon

V této kapitole se práce zmiňuje o správních deliktech, které živnostenský zákon v ustanovení § 61 cituje jako přestupky a jejichž porušení se řeší podle zvláštního právního předpisu, kterým je zákon č. 200/1991 Sb., přestupkový zákon. Zde zákon vyjmenovává některá porušení, kterých se dopustí fyzická osoba např. tím, že jako správce dědictví nebo insolvenční správce neoznámí, že hodlá pokračovat v provozování živnosti. Přestupku se podle § 61 odst. 1 živnostenského zákona dopustí fyzická osoba, která jako dědic ze zákona, dědic ze závěti, pozůstalý manžel nebo partner hodlá pokračovat v provozování živnosti a neustanoví si odpovědného zástupce, nespĺňuje-li zákonné podmínky provozování živnosti.

Za tyto přestupky lze uložit pokutu v přestupkovém řízení do výše 10 000,- Kč. Přestupku se také dopustí fyzická osoba, která předloží nepravdivé čestné prohlášení o bezúhonnosti a přestupkem je také předložení nepravdivého čestného prohlášení o bezúhonnosti občanem jiného členského státu Evropské unie nebo občanem jiného státu než členského státu Evropské unie. Zde je stanovena sankce do výše 100 000,- Kč.

Podle ustanovení § 61 odst. 5 živnostenského zákona lze za jednotlivá porušení uložit sankci fyzické osobě v blokovém řízení až do výše 5 000,-.

Pojem přestupku je vymezen v § 2 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, přestupkový zákon. Červený, Šlauf (2008 s. 12) cituje „*Přestupek je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin.*“

Pokud má být fyzická osoba uznána vinnou z přestupku, musí existovat příčinný vztah mezi jejím konáním a její jednání musí naplnit všechny zákonné znaky přestupku. K subjektivní stránce přestupků patří zavinění, které může být úmyslné nebo z nedbalosti. Skutkovou podstatu přestupků charakterizují tzv. typové znaky, mezi které patří objekt, objektivní stránka, subjekt a subjektivní stránka. Skutkovou podstatou rozumíme souhrn všech zákonných znaků tvořících konkrétní typ přestupku. Objekt lze obecně vymežit jako právem chráněné společenské vztahy, proti nimž směřuje protiprávní a společensky nebezpečné jednání. Objektivní stránkou přestupku je myšleno protiprávní jednání, následek a příčinný vztah mezi jednáním a následkem. Jednáním je nejen konání, ale i opomenutí. Následek spočívá v porušení nebo ohrožení objektu a je důležitý pro stanovení výše sankce.

Zvláštní kapitolou sankčního opatření, které živnostenský úřad řeší jako přestupek podle zákona č. 200/1990 Sb., přestupkový zákon, je tzv. institut „neoprávněného podnikání“. Skutková podstata přestupků je vymezena v ustanovení § 61 odst. 3 zákona č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon. Jedná se o skutečnost, kdy se fyzická příp. právnická osoba dopouští činnosti, která naplňuje znaky živnosti, a tato osoba nevlastní na tuto činnost živnostenské oprávnění. Pokud se o takové činnosti živnostenský úřad dozví např. z obdrženého podnětu, může být i anonymní, provede nejprve živnostenskou kontrolu. Jednání fyzické či právnické osoby zadokumentuje do kontrolního protokolu, zjištění doloží průkaznými doklady, např. fakturami za odebrané zboží, vydanými doklady o poskytnutí služby, různou fotodokumentací apod. Následně zahájí řízení o přestupku a sdělí pachatelovi obvinění z přestupku. Tato správní řízení probíhají velmi složitým dokazováním, včetně nařízení ústního jednání s obviněným a svědeckým dokazováním.

Pokud se provozování živnosti prokáže, vydá živnostenský úřad správní rozhodnutí, kde ve výroku uvede, že obviněný se uznává vinným ze spáchání přestupku neoprávněného podnikání. Uvede, jakou živnost provozoval, po jakou dobu, v jakém rozsahu a uloží pokutu. Výše pokut za tyto přestupky je odstupňována podle druhu živnosti, který fyzická osoba provozovala bez živnostenského oprávnění. Za provozování činnosti, která je předmětem živnosti volné lze uložit pokutu do výše 500 000,- Kč. Pokutu do výše 750 000,- Kč lze uložit za provozování činnosti, která je předmětem živnosti řemeslné nebo vázané. Za činnost, která je předmětem živnosti koncesované lze uložit pokutu až do výše 1 000 000,- Kč. Za „neoprávněné podnikání“ nelze uložit pokutu v blokovém řízení. Při stanovení výše pokuty za přestupek živnostenský úřad přihlédne zejména k rozsahu, závažnosti, způsobu spáchání, době trvání, následkům protiprávního jednání a míře zavinění.

Podle ustanovení § 20 odst. 1 přestupkového zákona nelze projednat přestupek, uplynul-li od jeho spáchání jeden rok. Jednoroční lhůta k projednání přestupku počíná běžet od spáchání přestupku, tj. od jeho dokonání. V této lhůtě musí rozhodnutí o přestupku nabýt právní moci.

## 5.2 Bloková pokuta

Podle ustanovení § 62 odst. 5 živnostenského zákona lze za správní delikty spáchané podnikajícími fyzickými a právnickými osobami citované v ustanovení § 62 odst. 1 až 3 lze uložit pokutu až do výše 5 000 Kč. Jedná se o zkrácené správní řízení, kdy na základě kontrolního zjištění citovaného v kontrolním protokolu, lze kontrolované osobě za porušení navrhnout tento druh postihu. Uložit blokovou pokutu je možné pouze v případech, kdy je porušení ze strany kontrolované osoby jednoznačně prokázáno. Kontrolní pracovníci živnostenských úřadů tento druh postihu používají v případech, kdy závažnost deliktu typově odpovídá uložení pokuty do výše 5 000,- Kč. S takto navrženým řešením musí podnikatel souhlasit a musí být ochoten blokovou pokutu na místě zaplatit. Před zaplacením pokuty musí být delikvent předem poučen o tom, že se proti blokové pokutě nelze odvolat. Pro případné přezkoumání ve smyslu správního řádu jsou možné jen mimořádné opravné prostředky. K jejímu uložení

a vybrání používají kontrolní pracovníci živnostenských úřadů bloky, které se používají pro ukládání pokut v blokovém řízení o přestupcích<sup>19</sup> (Horzinková 2010).

### 5.3 Příkaz na místě

Příkazem na místě lze uložit pokutu za správní delikt, je-li stav věci dostatečně zjištěn a nepředpokládá se další prokazování. Jde o zkrácený, formální druh řízení, upravený v § 150 správního řádu. Jedná se o obdobu blokového řízení, které se nazývá příkazní řízení. Kontrolovaná osoba musí plně uznat důvody uložení sankce, být předem prokazatelně (písemně) poučena o účinku podpisu prohlášení a souhlasit s jejím uložením. Podepsáním prohlášení kontrolované osoby, že s uložením pokuty souhlasí, se příkaz stává pravomocným a vykonatelným. Příkaz na místě má obsahové a formální náležitosti rozhodnutí a ukládá povinnost nahradit náklady řízení, které se ukládají ve výši 1 000,- Kč. Kontrolované osobě je předán stejnopis písemného vyhotovení. Tento institut je živnostenskými úřady využíván zejména při ukládání pokut za spáchání správních deliktů podle zákona o ochraně spotřebitele, kde lze uložit pokutu maximálně do výše 5 000,- Kč. Po zaplacení pokuty na místě je kontrolní pracovník povinen vydat podnikateli potvrzení o převzetí finanční částky, například příjmový doklad. Podnikatel musí být poučen o možnosti a způsobu opravného prostředku, tj. podání odporu proti příkazu. V příkazním řízení je prvním úkonem samotný příkaz, žádné správní řízení se nezahajuje. Pokud proti příkazu podnikatel podá včas odpor, tak se příkazní řízení ze zákona ruší a následuje klasické správní řízení. V tomto případě však již nelze měnit sankci (§ 90 odst. 3 správního řádu).

### 5.4 Pozastavení provozování živnosti

Na návrh orgánu státní správy vydávající stanovisko, nebo při závažném porušování podmínek stanovených rozhodnutím o udělení koncese, konkrétně podle ustanovení § 27 odst. 3 živnostenského zákona, nebo pro neplnění povinností

---

<sup>19</sup> § 85 zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, přestupkový zákon

podle zvláštních právních předpisů, může živnostenský úřad živnostenské oprávnění podle ustanovení § 58 odst. 2 a 3 živnostenského zákona podnikateli pozastavit, případně i zrušit. Podle ustanovení § 58 odst. 6 nesmí být doba pozastavení provozování živnosti delší než 1 rok. Jedná se o postup, který má mít preventivní povahu a musí souviset se závažným porušováním povinností podnikatele (Horzinková, Urban 2008). Nejčastěji se tento institut využívá v případech, kdy dojde ze strany podnikatele k provozování živnosti bez odpovědného zástupce. Ve většině případů dochází k tomu, že odpovědný zástupce vypoví podnikateli smluvní, tzv. dohled nad živností, a podnikatel na toto nereaguje a nového odpovědného zástupce neustanoví, přestože má povinnost podle ustanovení § 11 odst. 8 živnostenského zákona nového odpovědného zástupce ustanovit ve lhůtě 15 dnů. Živnostenský úřad může pozastavit provozování živnosti v provozovně, pokud jsou v provozovně závažným způsobem porušovány povinnosti dané živnostenským zákonem nebo zvláštními právními předpisy.

## 5.5 Zrušení živnostenského oprávnění

Sankční zrušení živnostenského oprávnění za závažné porušování živnostenského zákona či zvláštních právních předpisů je považováno za jedno z nejtvrdějších způsobů správního trestání a jedná se o největší zásah do práv podnikatele. V těchto případech živnostenský úřad rozhoduje ve správním řízení podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Případy, kdy živnostenský úřad je povinen podnikateli sankčně zrušit živnostenské oprávnění jsou citovány v ustanovení § 58 živnostenského zákona. Může se například jednat o případy, kdy u podnikatele nastanou překážky podle § 8 živnostenského zákona, nebo pokud podnikatel nesplňuje podmínky podle § 6 odst. 1 písm. b) nebo c). Jedná se o ztrátu způsobilosti k právním úkonům a ztrátu bezúhonnosti podnikatele (Prudilová 2005).

V případě ztráty bezúhonnosti musí být podnikatel odsouzen pro trestný čin spáchaný úmyslně v souvislosti s podnikáním. Pokud je podnikateli zrušeno živnostenské oprávnění podle ustanovení § 58 odst. 2 a 3 živnostenského zákona, pak se jedná o překážku v provozování živnosti podle ustanovení § 8 odst. 6 písm. a) a podnikatel může ohlásit ohlašovací živnost či požádat o udělení koncese v oboru nebo

v příbuzném oboru nejdříve po uplynutí 3 let od právní moci rozhodnutí o zrušení živnostenského oprávnění. Tohoto institutu je v praxi nejčastěji používáno v případech, kdy je na majetek podnikatele prohlášen konkurs z důvodu, že jeho majetek nepostačuje k úhradě nákladů insolventního řízení, v případech, kdy soud vysloví trest zákazu činnosti, týkající se provozování živnosti v oboru nebo příbuzném oboru. Živnostenský úřad také může živnostenské oprávnění zrušit na návrh příslušné správy sociálního zabezpečení pro neplnění závazků vůči státu. Ve všech těchto případech se pak k jednotlivým podnikatelům, případně fyzickým osobám v pozici statutárních zástupců u právnických osob vkládá do živnostenského rejstříku tzv. cejch, kdy je vyznačována 3 letá překážka provozování živnosti, popř. doba, po kterou má podnikatel soudem vysloven zákaz činnosti.

## 6 Kontrolní a dozorová činnost živnostenských úřadů

Živnostenské úřady patří k orgánům, které jsou oprávněny vykonávat dozor nad dodržováním povinností stanovených zvláštními právními předpisy a za porušení povinností ukládat sankce. Přímá dozorová činnost živnostenských úřadů je upravena zvláštními zákony.

- zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně spotřebitele“), zde jsou živnostenské úřady oprávněny dohlížet na povinnosti stanovené § 9 – § 13, § 14a – § 16 a § 18. Jedná se o informační povinnosti při prodeji výrobků nebo charakteru poskytovaných služeb, týkající se údržby, správného použití.
- zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o spotřebních daních“), zde kontrolní činnost živnostenských úřadů spočívá v kontrole značení tabákových výrobků, zda jsou označeny kolky a v kontrole dodržování zákazu prodeje lihovin a tabákových výrobků na tržnicích a tržištích.
- zákon č. 247/2006 Sb., o omezení provozu zastaváren, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o omezení provozu zastaváren“), jedná se o kontrolu zastaváren, bazarů, autobazarů a prodejen s použitým zbožím a starožitnostmi, kdy musí podnikatel dodržovat povinnosti stanovené v ustanovení § 31 odst. 4, 5, 6, kdy musí podnikatel identifikovat účastníka smluvního vztahu a předmět smluvního vztahu a vést o tomto evidenci.
- zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o civilním letectví“), zde živnostenské úřady dozorují provozovatele cestovních agentur a cestovních kanceláří v oblasti poskytování informací cestujícím se zdravotním postižením a poskytování informací o zákazu provozování letecké dopravy leteckými společnostmi, které



jsou na seznamu Společenství leteckých dopravci, kteří podléhají zákazu provozování letecké dopravy ve Společenství.

- zákon č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o drahách“) živnostenské úřady dozorují, zda přepravci dodržují povinnosti stanovené zákonem o drahách v oblasti práv občanů se zdravotním handicapem.
- zákon č. 159/ 1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v cestovním ruchu, zde je živnostenský úřad oprávněn kontrolovat, zda má cestovní kancelář po celou dobu své podnikatelské činnosti uzavřenou pojistnou smlouvu proti úpadku.
- Nařízení vlády č. 317/2012 Sb., kterým se stanoví formulář dokladu o původu některých druhů lihu, destilátů, a některých druhů lihovinu, zde živnostenský úřad vyžaduje na podnikateli předložení prohlášení provozovatele potravinářského podniku o lihovině, tzv. rodné listy.
- zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů, dozor nad tímto zákonem vykonávají krajské živnostenské úřady, kontrolovanými subjekty jsou zadavatelé reklamy, širitelé reklamy, zpracovatelé reklamy a povinnosti pro tyto dotčené osoby vyplývají z ustanovení § 2 až § 6b a § 7a citovaného zákona.
- zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů na úseku cenových kontrol provádějí dozor krajské živnostenské úřady, jedná se o kontrolu tvorby cen, označení zboží cenovkou, skladbou a vývojem cen.
- zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě (podle novely provedené zákonem č. 102/2013 Sb., nařízení evropského parlamentu o právech cestujících v autobusové a autokarové dopravě, kdy obecní živnostenské úřady kontrolují

povinnosti vyplývající z právního předpisu Evropského společenství, jimž je nařízení EP a Rady EU č. 181/2011.

## 6.1 Zákon o ochraně spotřebitele

Na většinu podnikatelských subjektů se vztahuje zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, který stanoví některé podmínky podnikání, významné pro ochranu spotřebitele. Tento zákon z větší části dozoruje Česká obchodní inspekce, s výjimkou dodržování povinností vyplývajících při prodeji zemědělských, potravinářských a tabákových výrobků, kdy dohled provádí Státní zemědělská a potravinářská inspekce.

Na úseku dodržování povinností stanovených při dodržování zákona na ochranu veřejného zdraví provádějí dozor orgány hygienické služby, na úseku prodeje produktů živočišného původu, dozoruje orgány veterinární správy, na úseku porušování ochranných práv majitele se dozorovou činností zabývají vedle pracovníků ČOI také pracovníci celních úřadů, dohled nad zbraněmi a střelivem náleží Českému úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva. Tento zákon se vztahuje na nabízení a prodej výrobků a na nabízení a poskytování služeb. Pro účely tohoto zákona se rozumí spotřebitelem fyzická nebo právnická osoba, která nakupuje výrobky nebo užívá služby za jiným účelem než pro podnikání s těmito výrobky nebo službami (Horová 2006).

Prodávajícím je podnikatel, který spotřebiteli prodává výrobky nebo poskytuje služby. Výrobkem může být jakýkoliv výrobek, který se objevuje na našem trhu např. textilní, oděvní, nábytek, obuv, sklo, elektronika, potraviny, zeleninu, živočišné a rostlinné výrobky. Může se jednat také o fyzickou osobu, která prodává vlastní rostlinné či živočišné přebytky. Službou se rozumí jakákoliv činnost, která je určena spotřebiteli. Zákon o ochraně spotřebitele také vyjmenovává výrobky nebo zboží, které porušují některá práva duševního vlastnictví, čímž se rozumí padělek, který bez souhlasu majitele ochranné známky porušuje práva majitele, nedovolená napodobenina, výrobek nebo zboží porušující práva majitele patentu.

Zákon o ochraně spotřebitele stanoví prodávajícímu určité povinnosti při prodeji zboží či poskytování služby, mezi které patří poctivost prodeje, tzn., že prodávající je povinen prodávat výrobky ve správné hmotnosti, míře, nebo množství a umožnit spotřebiteli překontrolovat si správnost těchto údajů. Prodávající výrobky a poskytovat služby v předepsané jakosti a především prodávající zboží a poskytovat služby za ceny platné v okamžiku nabídky, což musí předem deklarovat. Zákon také zakazuje, aby podnikatel vůči spotřebiteli užíval nekalou praktiku, klamavou obchodní praktiku, agresivní obchodní praktiku a při prodeji výrobků nesmí spotřebitele diskriminovat.

Podle ustanovení § 23 odst. 5 zákona č. 634/1992 Sb., zákon o ochraně spotřebitele je dozor nad dodržováním povinností stanovených v § 9 až § 13 a § 14a až § 16 a § 18 citovaného zákona v oblasti obchodu a služeb svěřen do působnosti obecních živnostenských úřadů příslušných podle umístění provozovny. Jedná se o informační povinnosti, které má za povinnost sdělit spotřebiteli. Mezi které patří spotřebitele řádně informovat o vlastnostech prodáváných výrobků nebo charakteru poskytovaných služeb. Jedná se způsob užití výrobku, údržbu výrobku. Dále se jedná o povinnost prodejce výrobky srozumitelně a viditelně označit názvem výrobku, označení výrobcem popř. dovozcem, údajem o složení materiálu, jde-li o textilní zboží. Prodávající musí zajistit, aby tyto informační povinnosti, jsou-li poskytnuty písemně, byly v českém jazyce. Umožňuje-li to povaha výrobku, je prodávající povinen výrobek kupujícímu předvést. Je také povinen spotřebitele řádně informovat o rozsahu, podmínkách a způsobu užití věci.

Uplatnění odpovědnosti za vady výrobků a služeb, včetně podmínek uplatnění je definováno v ustanovení § 13 citovaného zákona. Prodávající je povinen spotřebitele řádně informovat o rozsahu, podmínkách a způsobu uplatnění odpovědnosti za vady výrobků a služeb, včetně uplatnění rozporu s kupní smlouvou tzv. reklamací výrobku či služby, spolu s údaji o tom, kde lze reklamaci uplatnit a o provádění záručních oprav. Na veškeré výrobky je stanovena záruční doba 2 roky, u výrobků u kterých to stanoví zákon, musí prodejce řádně vyplnit záruční list. Pokud dojde k rozporu s kupní smlouvou a výrobek vykáže během této lhůty vadu, má spotřebitel právo výrobek reklamovat. Pro tuto povinnost musí být po celou provozní dobu na provozovně přítomen pracovník pověřený vyřizovat reklamace. Při uplatnění reklamace musí prodejce spotřebiteli vystavit reklamační list, ve kterém uvede, jakou vadu zákazník

reklamoval. Reklamáce včetně odstranění vady musí být vyřízena nejpozději do 30 dnů (Horová 2006).

V případech, kdy není služba poskytnuta na počkání, např. zhotovení výrobku na objednávku, oprava vozidla, musí poskytovatel služby vystavit spotřebiteli písemné potvrzení o převzetí objednávky, tzv. objednávkový popř. zakázkový list. Na potvrzení objednávky nebo na zakázkovém listě musí zhotovitel uvést označení služby, kterou si spotřebitel zadal, její rozsah, cenu za provedení služby a termín jejího provedení.

Ustanovení § 14a zákona o ochraně spotřebitele hovoří o povinnosti provozovatele tržistiště, (tržnice) včetně obce k příležitostnému stánkovému prodeji, jsou povinni vést evidenci prodávajících a předložit je na žádost dozorovému orgánu. Zde právě svoji dozorovou činnost vykonávají živnostenské úřady, v jejichž územním obvodu se tyto tržnice příp. tržistiště nalézají.

## 6.2 Spotřebitelský ombudsman

Ministerstvo průmyslu a obchodu připravilo řadu účinných opatření k omezení nekalých obchodních praktik vůči spotřebitelům, zejména seniorům, při předváděcích prodejních akcích. Jedná se o vytvoření systému „Spotřebitelský ombudsman“ s využitím součinnosti 227 obecních živnostenských úřadů a ministerstvem finančně podporovaných nevládních spotřebitelských organizací. Za pomoci kontaktních míst na živnostenských úřadech a jejich spolupráce s Nevládními neziskovými organizacemi umožní především seniorům efektivně, rychle a bezplatně se domoci svých spotřebitelských práv. Tato aktivita ministerstva průmyslu a obchodu nenavýšuje administrativu, umožňuje snadnější kontrolu České obchodní inspekci a znamená výraznou pomoc při řešení sporů plynoucích z tzv. prodejních akcí. Na těchto prodejních předváděcích akcích mají praktiky, používané některými nepoctivými prodejci, velmi daleko k odpovídajícímu a především solidnímu jednání se spotřebiteli.

Nekalé a v některých případech dokonce agresivní praktiky jsou používány zejména vůči těm skupinám spotřebitelů, u kterých se předpokládá, že se nebudou umět nebo chtít proti takovým praktikám bránit. Smlouvy uzavřené na těchto předváděcích akcích a při podomním prodeji patří mezi spotřebitelské smlouvy uzavřené mimo

prostory obvyklé k podnikání prodávajícího a naproti smlouvám uzavřeným v běžné obchodní síti je právo od smlouvy písemně odstoupit ve lhůtě do 14 dnů ode dne uzavření. Jak prokázaly kontrolní akce České obchodní inspekce, téměř dvě třetiny prodejců na těchto akcích porušují stávající právní předpisy. Spotřebitelé, kteří se ocitnou v problémech v souvislosti s jejich účastí na prodejní akci, se mohou obrátit na živnostenský úřad, kde jim budou poskytnuty prvotní informace o možnostech dalšího postupu. Pokud se na živnostenský úřad obrátí občan – spotřebitel se žádostí o pomoc při řešení problémů, které mu vznikly v souvislosti s uzavřením spotřebitelské smlouvy, poskytne mu pracovník na živnostenském úřadě základní informace o možnosti jakým způsobem odstoupit od smlouvy, možnost obrátit se na některou spotřebitelskou organizaci, případně podat žalobu.

V případech, kdy na takovéto prodejní akci sepíše spotřebitel zároveň smlouvu o spotřebitelském úvěru, informuje ho pracovník živnostenského úřadu o možnosti obrátit se na finančního arbitra. V případě, že se na živnostenský úřad spotřebitel dostaví, pak ho konkrétní pracovník určený jako spotřebitelský ombudsman informuje o tom, jaké řešení by v daném případě přicházelo s ohledem na jimi uváděné skutečnosti v úvahu, a navrhne mu možnosti dalšího postupu. Vysvětlí mu možnost mimosoudního řešení sporů s tím, že spotřebitelská organizace může být nápomocna při jednání s prodejcem a při řešení záležitosti dohodou, může mu být nápomocna při sepsání odstoupení od smlouvy, sepsáním návrhu na vydání platebního rozkazu, v nejkrajnějším případě sepsáním žaloby. Pokud bude spotřebitel schopen a ochoten věc vyřídit sám, odkáže ho pracovník živnostenského úřadu na webové stránky ministerstva průmyslu a obchodu pod záložkou ochrana spotřebitele v odkazu spotřebitelský ombudsman. Bude-li občan potřebovat součinnost, sepíše s ním pracovník živnostenského úřadu protokol – spotřebitelský záznam a postoupí jej včetně naskenovaných dokumentů elektronicky přímo stěžovatelem zvolené spotřebitelské organizaci, která je mu ve vazbě na jeho bydliště nejbližší.

V souvislosti s touto problematikou byla přijata novela živnostenského zákona, která rozšiřuje překážku provozování živnosti uvedenou v ustanovení § 8 odstavci 6, dosud koncipovanou pouze pro fyzickou a právnickou osobu (podnikatele) i na osoby, které byly nebo jsou ve funkci člena statutárního orgánu. Živnost nemůže provozovat fyzická nebo právnická osoba, která byla členem statutárního orgánu právnické osoby

v době, kdy nastaly nebo trvaly skutečnosti, které vedly ke zrušení živnostenského oprávnění podle § 58 odst. 2 nebo 3 živnostenského zákona. Zákaz se vztahuje i na právnickou osobu, v níž je členem statutárního orgánu fyzická nebo právnická osoba, které bylo zrušeno živnostenské oprávnění podle § 58 odst. 2 nebo 3, nebo je členem statutárního orgánu osoba, která byla členem statutárního orgánu právnické osoby, které bylo takto zrušeno živnostenské oprávnění.

Další opatření, které bylo v souvislosti s problematikou předváděcích akcí přijato, byla novela zákona o ochraně spotřebitele. Ta v ustanovení § 20 vymezila povinnosti související s konáním organizovaných akcí. Za organizovanou akci podle odstavce 1 se považuje akce určená pro omezený počet spotřebitelů, kteří na ní byli adresně pozváni, a v jejímž průběhu dochází k prodeji výrobků, poskytování služeb nebo jejich propagaci anebo k jejich nabízení, přičemž není rozhodující, zda je součástí akce též doprava osob účastnících se této akce.<sup>20</sup> Podle ustanovení § 1 je prodávající, který v rámci organizované akce prodávat výrobky nebo poskytovat služby, případně je propagovat nebo nabízet, povinen oznámit České obchodní inspekci. Oznámení musí být učiněno nejpozději 10 pracovních dnů před konáním organizované akce. Současně s oznámením musí oznámit adresu místa, kde se prodej výrobků, poskytování služby, jejich propagace anebo jejich nabízení uskuteční, datum konání organizované akce, včetně jejího časového harmonogramu, identifikaci výrobku nebo služby, jež budou v rámci organizované akce propagovány, nabízeny, prodávány, nebo poskytovány.

K oznámení musí pořadatel připojit kopii pozvání k účasti na organizování akcí. Oznámení musí také obsahovat identifikaci osoby, která organizovanou akci pořádá, v oznámení musí uvést jméno, sídlo a identifikační číslo, jde-li o podnikající fyzickou osobu, obchodní firmu, sídlo a identifikační číslo jde-li o právnickou osobu. V zásadě stejné údaje bude muset prodejce uvést v nabídce k účasti, která je zasílána spotřebitelům. A to včetně uvedení zboží a služeb, které se budou na akci propagovat, nabízet a prodávat. Za porušení těchto povinností budou ukládány sankce.

---

<sup>20</sup> § 20 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele

## 7 Vybrané druhy živností

V této kapitole jsou uvedeny jednotlivé druhy živností, kde jsou kromě obsahové náplně, podle nařízení vlády č. 278/2008 Sb., popsány zvláštní právní předpisy, které podnikatel při provozování těchto živností musí dodržovat. Živnostenské úřady při své kontrolní činnosti na dodržování těchto předpisů dohlíží a při kontrole musí podnikatel předložit doklady o jejich splnění. Jsou vybrány některé druhy živností volných, řemeslných, vázaných a koncesovaných. Jejich výběr je zvolen tak, že z hlediska získání živnostenského oprávnění jsou na počátku uvedeny činnosti, u kterých živnostenský zákon nepožaduje doložení žádné odborné způsobilosti. Přesto je při jejich provozování podnikatel povinen dodržovat splnění zvláštních právních předpisů.

### 7.1 Živnost volná

**Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona – obor velkoobchod a maloobchod.** Jedná se o činnosti spojené s nákupem a prodejem zboží za účelem jeho dalšího prodeje nejen k další podnikatelské činnosti, ale také za účelem jeho prodeje přímému spotřebiteli. Může se jednat o prodej potravin, stavebnin, pohonných hmot, drogistického zboží, cigaret, tiskovin, knih, textilního zboží atd. Pro provozování této činnosti musí mít podnikatel zřízenou provozovnu, u které musí při živnostenské kontrole prokázat způsobilost provozovny podle zákona č. 183/2006 Sb., stavební zákon. Stejně tak při živnostenské kontrole prokazuje právní důvod užívání prostor, ve kterých podniká podle § 17 odst. 3 živnostenského zákona. Dokladem bývá zpravidla nájemní smlouva s vlastníkem objektu, v případě vlastnictví, výpis z katastru nemovitostí.

Pokud podnikatel ve své provozovně prodává potraviny, musí předložit zdravotní průkaz podle zákona č. 258/2000 Sb., na ochranu veřejného zdraví. K prodeji alkoholických nápojů s obsahem nad 20 % a etanolu musí doložit prodejce doklad prokazující původ vyrobeného alkoholu, tzv. rodné listy, podle nařízení vlády č. 317/2012 Sb., kterým se stanoví formulář dokladu o původu některých druhů lihu, destilátů a některých druhů lihovin, na základě usnesení Vlády České republiky ze dne 3.10.2012 č. 735 k realizaci „plánu nulové tolerance k černému trhu s lihovinami“.

Podle novely živnostenského zákona 308/2013 Sb., platné ke dni 17.10.2013 musí prodejce do 6 měsíců ode dne účinnosti tohoto zákona disponovat koncesí na prodej kvasného lihu, konzumního lihu nebo lihovin. Podle tohoto zákona je povinen nakupovat líh ve spotřebitelském balení pouze u registrovaného distributora nebo u registrované osoby povinné značit líh, přičemž distribucí lihu je činnost spočívající v prodeji nebo jiné převodu lihu uvedeného do volného daňového oběhu podnikatelem v souvislosti s jeho podnikatelskou činností na území ČR.

Jsou-li v prodejně prodávány vratné obaly, musí být zde také zajištěn jejich výkup a to po celou provozní dobu. Prodejce je povinen informovat viditelně spotřebitele o ceně vratných zálohovaných obalů, nesmí nijak omezovat jejich vykupované množství ani jinak vázat na nákup jiného zboží. Také tuto povinnost jsou živnostenské úřady ve smyslu ustanovení § 18 zákona č. 634/1992 Sb., zákon o ochraně spotřebitele, při své kontrole dozorovat.

**Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona – obor zastavárenská činnost a maloobchod s použitým zbožím.** Jedná se o poskytování úvěrů vůči zastavěné věci a o případný následný prodej zastavěné věci tzv. zastavárenská činnost. Podnikatel v rámci této živnosti může nakupovat použité spotřební zboží. Jde-li o nákup použitého zboží nebo zboží bez dokladu nabytí, kulturních památek nebo předmětů kulturní hodnoty<sup>21</sup>, přijímání tohoto zboží do zástavy musí podnikatel před uzavřením smluvního vztahu identifikovat jeho účastníky. O takto uzavřeném obchodním vztahu musí vést evidenci podle ustanovení § 31 odst. 4, 5, včetně data uzavření smluvního vztahu, popisu výrobku, jeho značku a výrobního čísla. Tuto evidenci je podnikatel mít na provozovně k dispozici kontrolním pracovníkům a je povinen jí uschovávat po dobu 5ti let ode dne uzavření smlouvy.

---

<sup>21</sup> Pojem „kulturní památky nebo předmět kulturní hodnoty“, vložena ustanovením zákona č. 253/2008 Sb., zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.



## 7.2 Živnost řemeslná

**Kosmetické služby.** V této živnosti dochází k aplikaci kosmetických přípravků určených pro péči o kůži celého těla za účelem zlepšení a udržování jejího vzhledu, zpomalení příznaků stárnutí. Dále může podnikatel zdobit kůži těla včetně líčení a zdobení pomocí speciální dekorativní kosmetiky. V rámci této živnosti může podnikatel poskytovat služby např. při líčení, barvení řas a obočí, lepení řas, depilace a epilace. V rámci živnosti může docházet ke kosmetické masáži v obličejové části, krku a dekoltu. Při provozování této živnosti musí podnikatel při živnostenské kontrole předložit podle zákona č. 258/2000 Sb., zákon na ochranu veřejného zdraví vypracovaný provozní řád, který musí být schválený orgány hygieny.

V provozním řádu se stanoví pravidla, podle kterých musí podnikatel dodržovat hygienické podmínky spočívající např. v úklidu provozovny sanitárními prostředky, sterilizaci nástrojů, které při provozování živnosti používá, jakým způsobem mají být likvidovány použité tampóny při čištění pleti apod. Dále je zde stanoveno, jak často musí podnikatel měnit ručníky a ubrousky. Na provozovně musí být k dispozici lékárnička první pomoci. Podnikatel a jeho zaměstnanci musí mít zdravotní průkazy. Při provozování této živnosti musejí všichni zaměstnanci splňovat odbornou způsobilost podle přílohy č. 5 zákona č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon a předložit ji kontrolním pracovníkům. Ve většině případů se jedná o osvědčení o rekvalifikaci vydaná akreditovaným zařízením Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy podle vyhlášky č. 176/2009 Sb., kterou se stanoví náležitosti žádosti o akreditaci.

Stejně či obdobné podmínky z hlediska dodržování hygienických předpisů pro provozování živnosti musí splňovat podnikatel provozující řemeslné živnosti, kterými jsou **Pedikúra, manikúra**, kdy se jedná o péči o nohy a ruce, změkčování kůže a upravování, lakování, stříhání a broušení nehtů, modeláž, nehtů, provádění speciálních koupelí nohou a rukou. **Holičství, kadeřnictví**, v rámci této živnosti podnikatel poskytuje služby při zhotovování pánských, dámských, dětských účesů zahrnující mytí vlasů, stříhání barvení tvarování účesů, melírování. Provádí holení vousů a úpravu knírů. S použitím různých kosmetických přípravků může být prováděna masáž vlasové pokožky.

**Montáž, opravy, revize a zkoušky elektrických zařízení.** Náplní této živnosti jsou služby, které podnikatel provádí na vyhrazených elektrických zařízeních určených pro výrobu, přeměnu, přenos, rozvod a odběr elektrické energie, zejména pak elektráren, transformačních stanic, rozvodů, trakčního vedení, rozvodů elektrické energie, provádění elektrické instalace. Podnikatel provozující tuto živnost musí při kontrole doložit osvědčení a oprávnění vydané organizací státního odborného dozoru Technickou inspekcí České republiky, (TIČR), podle § 6a odst. 1 písm. c) a d) zákona č. 174/1968 Sb., pro vyhrazená elektrická zařízení. Pro získání těchto dvou oprávnění musí podnikatel splňovat vyhlášku č. 50/1978 Sb., kterou rovněž při kontrole předkládá pracovníkům živnostenských úřadů. Stejně doklady předkládají při živnostenské kontrole podnikatelé, kteří provozují další dvě řemeslné živnosti, a sice **Montáž opravy, revize a zkoušky plynových zařízení a plnění nádob plyny**, do jejichž náplně spadají služby poskytované na vyhrazených plynových zařízeních, kterými jsou zařízení pro výrobu a úpravu plynů, tlakových stanic, skladování a přeprava plynů, plnění nádob plyny, montáž spotřebičů na plyny jejich revize apod. **Montáž, opravy, revize a zkoušky zdvihacích zařízení**, kdy jsou prováděny činnosti, spočívající v montáži, opravách, revizích a zkouškách na vyhrazených zdvihacích zařízeních, kterými jsou kladkostroje, jeřáby, stavební výtahy, osobní výtahy, pohyblivé pracovní plošiny.

**Zlatnictví a klenotnictví** - v rámci této živnosti podnikatel může zhotovovat a opravovat šperky, klenoty a drobné ozdobné předměty všech povolených kombinací drahých i obecných kovů. Jedná se např. o ručně vyráběné nebo tepané výrobky, o čištění šperků nejrůznějšími pracovními technikami a technologiemi. Stanovení ryzosti drahých kovů. V rámci této živnosti lze dále provádět nákup a prodej zboží z drahých kovů včetně zlomkového zlata a drahých kamenů a doplňkový prodej bižuterie, hodin a hodinek. Při provozování této živnosti podnikatel musí dodržovat zákon č. 539/1992 Sb., o puncovníctví a zkoušení drahých kovů, puncovní zákon. Podle tohoto zákona se musí všichni prodejci zlata a stříbra zaregistrovat u puncovního úřadu. K dispozici pro spotřebitele musí mít na provozovně vyvěšené puncovní znaky zlata, stříbra a platiny. Na provozovně musí mít váhu, kterou jsou podle zákona č. 505/1991 Sb., o metrologii, povinni každé 2 roky nechat kalibrovat platným cejchem. Pokud dochází při provozování této živnosti k výkupu použitého zlata, zlatých šperků

a drahých kamenů, musí provozovatel zlatnictví před uzavřením smluvního vztahu identifikovat jeho účastníky podle zákona č. 254/2008 Sb., zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. O takto uzavřeném obchodním vztahu musí vést evidenci podle ustanovení § 31 odst. 4, 5, živnostenského zákona, včetně data uzavření smluvního vztahu, popisu výrobku, příp. deklarovat hodnotu zlata podle puncovního zákona. Tuto evidenci je podnikatel mít na provozovně k dispozici kontrolním pracovníkům a je povinen jí uschovávat po dobu 5ti let ode dne uzavření smlouvy.

**Hostinská činnost** - jedná se o činnost spočívající v přípravě a prodeji pokrmů a nápojů k bezprostřední spotřebě v provozovně, v níž jsou podávány. Při provozování této živnosti musí podnikatel především dodržovat zákon č. 258/2000 Sb., na ochranu veřejného zdraví. Jedná se o dodržování hygienických předpisů, které mu stanovují orgány hygienické služby. Ty se především vyjadřují k prostorám provozovny, ve které se stravovací služby poskytují. Povolují rozsah poskytovaných služeb z hlediska zařízení kuchyně a odbytového prostoru. Jednotliví pracovníci musí mít k dispozici zdravotní průkazy pro práci s potravinami a musí projít zkouškami tzv. hygienického minima. Jedná se o zkoušky, při kterých se učí nejen to, jak uchovávat potraviny, ze kterých se jídla připravují, ale také to, po jakou dobu se hotová jídla mohou uchovávat. Z hlediska prodeje a rozlévání alkoholických nápojů, musí podnikatel dodržovat stejné podmínky, které jsou citovány ve volné živnosti v oboru velkoobchod a maloobchod. Týkají se dodržování nařízení vlády č. 317/2012 Sb., a zákona č. 307/2013 Sb.

Pokud podnikatel současně s poskytováním stravovacích služeb provozuje ubytovací zařízení, pak je povinen vypracovat provozní řád ubytovacího zařízení, který musí opět schválit orgány hygieny. Provozovnu pro ubytování pak musí zařadit podle vybavení do kategorie ubytovacích služeb a označit třídou ubytování podle vyhlášky Ministerstva pro místní rozvoj č.137/1998 Sb. o obecných technických požadavcích na výstavbu s účinností dne 1.7.1998, kde se charakterizují tyto třídy: hotel, motel, penzion a ostatní ubytovací zařízení (turistické ubytovny, kempy, skupiny chat (bungalovů), popřípadě kulturní a památkové objekty využívané pro přechodné ubytování.

**Kominictví** - v této živnosti dochází k čištění, zkoušení, kontrole a revizi komínů, kouřovodů a spotřebičů paliv. Čištění a kontrole kouřových tahů kotlů na paliva pevná, kapalná a plynná. V rámci této živnosti podnikatel provádí také

kolaudační prohlídky komínů, kouřovodů a topných zařízení. Podle nařízení vlády č. 91/2010 Sb., o podmínkách požární bezpečnosti při provozu komínů, kouřovodů a spotřebičů paliv, musí podnikatel, který provozuje tuto živnost disponovat nejen živnostenským oprávněním s tímto předmětem, ale pro kontrolu spalinových cest musí vlastnit osvědčení o absolvování odborného kursu pracovníka, který může provádět měření účinnosti spalovacího zdroje a vypouštěných látek a ke kontrole spalinových cest. Pokud je podnikatel v oboru kominictví oprávněn provádět revize komínů, kouřovodů a spotřebičů paliv, musí při kontrole předložit osvědčení o získání profesní kvalifikace kominík – revizní technik komínů, komínových systémů a spalinových cest. Obě tato osvědčení musí vydat akreditovaná organizace Ministerstvem školství, kultury a tělovýchovy.

### 7.3 Živnost vázaná

**Podnikání v oblasti nakládání s nebezpečnými odpady** – jedná se o shromažďování, soustředování, sběr, výkup, třídění, příprava, skladování, úprava využívání a odstraňování nebezpečných odpadů, kdy podnikatel může provozovat také zařízení k úpravě a využívání nebezpečného odpadu. Při kontrole musí podnikatel předložit rozhodnutí k provozování zařízení ke sběru nebo výkupu odpadu a odsouhlasený provozní řád, který vydává odbor životního prostředí krajského úřadu. Na provozovně musí mít kalibrovanou váhu podle zákona č. 505/1990 Sb.<sup>22</sup> Podle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, musí vést podnikatel evidenci osob, které do sběrný nebezpečný odpad přivezou.

**Obchod se zvířaty určenými pro zájmové chovy** – v této živnosti může podnikatel nakupovat a dále prodávat zvířata určená pro zájmové chovy jako jsou akvarijní rybičky, malé hlodavce, exotická zvířata, různé ptáky, plazi, obojživelníky a další např. domácí zvířata. Při provozování této živnosti musí podnikatel i jeho

---

<sup>22</sup> Paragraf 9 zákona č. 505/1991 Sb., o metrologii, uvádí, že ověřením stanoveného měřidla se potvrzuje, že stanovené měřidlo má požadované metrologické vlastnosti. Tento požadavek se považuje za splněný, pokud je měřidlo v souladu s požadavkem stanoveným opatřením obecné povahy. Ministerstvo průmyslu a obchodu stanoví postup při ověřování stanovených měřidel vyhláškou.

zaměstnanci kontrolním pracovníkům předložit osvědčení ve smyslu ustanovení § 7 odst. 6 živnostenského zákona, o odborné způsobilosti, vydané akreditovaným orgánem podle vyhlášky č. 176/2009 Sb., kterou se stanoví náležitosti o akreditaci. Podle zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání je podnikatel povinen oznámit zahájení činnosti v souladu s ustanovením § 13a odst. 1 písm. a) citovaného zákona, příslušné krajské veterinární správě. Na provozovně, kde se nákup a prodej zvířat uskutečňuje, musí být kontrolnímu orgánu k dispozici evidence nakupovaných a prodávaných zvířat.

**Speciální ochranná dezinfekce, dezinfekce a deratizace – bez použití toxických nebo vysoce toxických chemických a chemických přípravků s výjimkou speciální ochranné dezinfekce, dezinfekce a deratizace v potravinářských a zemědělských provozech – v potravinářských nebo zemědělských provozech** – do činnosti této živnosti spadá odborná činnost cílená na likvidaci původců nákaz a přenašečů infekčních onemocnění, epidemiologicky významných a škodlivých členovců, hlodavců a dalších živočichů. Podnikatel s touto živností musí doložit osvědčení o odborné způsobilosti k výkonu speciální ochranné dezinfekce, dezinfekce a deratizace, vydané podle § 58 odst. 1 a 2 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů.

**Provozování autoškoly** - Poskytování výuky, předpisů o provozu vozidel, ovládání a údržbě vozidel, teorie řízení, zdravotnické přípravy, školení žadatelů o profesní osvědčení. Profesní osvědčení vydané krajským úřadem podle § 21 zákona č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení vozidel, musí podnikatel doložit již při ohlášení živnosti, tzv. registraci autoškoly. Při kontrole musí doložit rozhodnutí pro skupiny vozidel, kterými je autoškola provozována. Dále musí předložit osvědčení o tom, že absolvoval kurs zdravotnické přípravy, případně dokládá dohodu o zajištění výuky, jak teoretické tak praktické výuky předmětu zdravotnická příprava, kterou může poskytovat externista se zdravotnickým vzděláním. Dále dokládá nájemní smlouvu na cvičnou plochu, kde provádí cvičné jízdy. Předmětem kontroly jsou také vozidla, kterými autoškolu provozuje, předkládá velký technický průkaz k vozidlu s platnou technickou kontrolou, schválené jako výcvikové vozidlo.

**Provozování solárií** – provozování a údržba zařízení solária k bezprostřednímu použití spotřebiteli tak, aby nedošlo při jeho použití k překročení povolených dávek záření a tím k poškození zdraví člověka. Podnikatel musí mít zpracovaný provozní řád schválený orgány hygieny, při kontrole podnikatel musí předložit zdravotní průkaz. Vzhledem k tomu, že solární trubice mají určitou užitnou dobu, po kterou mohou být používána 800 – 1000 hodin, musí z tohoto důvodu podle nařízení evropské normy výrobci solárních trubice instalovat do samotných solárií trubice splňující tuto normu. Podnikatel pak musí vést evidenci počtu hodin, po které jsou solární trubice v provozu a po této době vyměnit za nové.

**Masérské, rekondiční a regenerační služby** - v této živnosti podnikatel poskytuje služby formou sportovních, rekondičních a regeneračních masáží masérských, které musejí být prováděny na zdravích jedinců. Při živnostenské kontrole předkládá podnikatel zdravotní průkaz, provozní řád schválený orgány hygieny.

#### 7.4 Živnost koncesovaná

**Vývoj, výroba, opravy, úpravy, přeprava, nákup, prodej půjčování, uschovávání, znehodnocování a ničení zbraní a střeliva** – podnikatel při ohlašování živnosti zpravidla požaduje určitý rozsah tohoto oprávnění. Pro živnost v rozsahu nákupu, prodeje, přepravy, půjčování, uschovávání zbraní a střeliva při živnostenské kontrole musí podnikatel předložit schválení provozovny, ve které zbraně a střelivo uchovává. Toto schvaluje policejní orgán. Dále musí předložit podle zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu zbrojní licenci podle skupiny zbraní a střeliva, které prodává vydanou podle § 31 citovaného zákona. Musí doložit evidenční knihu nákupu a prodeje zbraní příslušné kategorie, pro kterou má vydanou zbrojní licenci, stejně tak musí vést evidenci střeliva pro prodej a nákup. Pro získání licence musí vlastnit zbrojní průkaz.

**Provozování cestovní kanceláře** - v této živnosti může podnikatel organizovat, nabízet a prodávat zájezdy. Může nabízet a zprostředkovávat různé služby cestovního ruchu jako jsou zabezpečení dopravy, ubytování, stravování, průvodcovské služby, prodej letenek, prodávat vstupenky, mapy a zajišťovat další služby spojené s rekreací.

Ve smyslu zákona č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu musí při živnostenské kontrole předložit pojištění pro případ úpadku u některé z pojišťoven, která je podle zvláštního právního předpisu oprávněna poskytovat pojištění záruky. Pojistná smlouva musí být platná po celou dobu podnikání cestovní kanceláře.

Provozovnu, ve které nabízí tyto služby, musí mít zřetelně označenou označením „cestovní kancelář“, a stejně tak všechny svoje propagační materiály označením „cestovní kancelář“ pokud to neobsahuje název firmy tak, aby byla nezaměnitelná s cestovní agenturou, jejímž předmětem podnikání je pouze zájezdy zprostředkovávat a na rozdíl od cestovní kanceláře nemusí mít pojištění proti úpadku. Před uzavřením cestovní smlouvy, která musí být uzavřena písemně, musí cestovní kancelář prokazatelnou formou, pravdivě a srozumitelně úplně a řádně informovat o všech skutečnostech, které jsou jí známy, a které mohou mít vliv na rozhodnutí zájemce o koupi zájezdu. Jedná se např. o cenu zájezdu, termínu zahájení a ukončení zájezdu, místě určení cesty nebo pobytu, formu ubytování a stravování, druhu dopravního prostředku a další.

**Provozování pohřebních služeb** – v této živnosti podnikatel poskytuje služby spojené se sjednáváním smlouvy o pohřbení, přepravou lidských pozůstatků, jejich uložením do rakve, úpravou lidských pozůstatků, přechodným uložením v prostorách k tomu určených a pohřebním obřadem, pietním aktem a další činnosti s tím spojené. Při kontrole musí podnikatel provozující tuto živnost předložit knihu evidence zemřelých. Podle zákona č. 256/2001 Sb., zákon o pohřebnictví musí mít vždy k dispozici alespoň jedno vozidlo určené pro přepravu lidských pozůstatků a o 2 transportní vaky více, než je jeho průměrná denní potřeba, minimálně však 2 vozidla a 4 transportní rakve nebo transportní vaky. K ukládání lidských pozůstatků musí mít 2 chladicí zařízení do doby pohřbení o kapacitě odpovídající průměrné třídenní potřebě, minimálně však se 3 místy. Tyto podmínky podnikateli stanoví krajská hygienická stanice v rozhodnutí o povolení k provozování pohřební služby, přičemž žadatel musí prokázat 10 ti letou praxi v oboru. Při svém podnikání musí provozovatel pohřebních služeb dodržovat také zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozu rozhlasového a televizního vysílání, kde je stanoveno, co musí obsahovat reklama na poskytování pohřebních služeb. Jedná se

o název firmy provozovatele, vymezení předmětu činnosti v pohřebnictví, adresu pracoviště určeného pro styk se zákazníky, telefonní či faxové číslo, nebo internetovou adresu, provozní dobu pro veřejnost. Reklama činnosti v pohřebnictví nesmí být užitá v prostorách zdravotnického zařízení nebo ústavu sociální péče. Svoji činnost nesmí podnikatel nabízet prostřednictvím letáků, dopisů elektronickou poštou nebo jinou adresnou formou.

**Ostraha majetku a osob** – podnikatel v této živnosti poskytuje služby spojené s ostrahou a ochranou nemovitého a movitého majetku, ostrahou při přepravě peněz, ochranou osob, zajišťování veřejného pořádku při konání sportovních akcí, slavností shromáždění podle pokynů objednavatele. Může provozovat pult centrální ochrany. Při živnostenské kontrole musí prokázat u svých zaměstnanců odbornou způsobilost podle ve smyslu ustanovení § 7 odst. 6 živnostenského zákona, buď vysokoškolským vzdělání jakéhokoliv směru, vyšším odborným vzdělání právnického nebo bezpečnostního zaměření. Při kontrole se většinou pracovníci živnostenských úřadů setkávají s osvědčením o odborné způsobilosti s profesní kvalifikací **strážný**, kterou musí být vydáno akreditovanou osobou podle zákona č. 179/2006 Sb., Podnikatel musí u svých zaměstnanců doložit bezúhonnost, kterou prokazuje výpisem z rejstříku trestů u konkrétních zaměstnanců. Povinností zaměstnance je také podnikateli oznámit skutečnost, že je proti němu vedeno trestní stíhání. Podnikatel je povinen vést evidenci o zaměstnancích, které pro něho vykonávají ostrahu a uchovávat kopie dokladů minimálně 3 roky ode dne ukončení činnosti těchto osob.

**Služby soukromých detektivů** – v této živnosti poskytuje podnikatel služby spojené s hledáním majetku a osob, se zjišťování skutečností, které mohou sloužit jako důkazní prostředky, získáváním informací týkajících se fyzických a právnických osob, jejich majetkových poměrů v souvislosti s vymáháním pohledávek. Stejnou odbornou způsobilost při kontrole předkládá podnikatel, který poskytuje služby soukromých detektivů. Pokud zaměstnanec doloží odbornou způsobilost osvědčením, vydaným autorizovanou osobou podle zákona č. 179/2006 Sb., jeho profesní kvalifikace musí být **detektiv koncipient**. V ostatních povinnostech předkládá stejné doklady jako u živnosti ostraha majetku a osob, tzn. bezúhonnost. Podmínky provozování živnosti, týkající se právě spolehlivosti a bezúhonnosti zaměstnanců stanoví živnostenský úřad do rozhodnutí o udělení koncese podle ustanovení § 27 odst. 3 živnostenského zákona.



## **8 Statistika živnostenské kontroly na Tachovsku v letech 1993-2013**

Diplomová práce je v závěru doplněna statistickými údaji o provedených kontrolách a uložených pokutách na Tachovsku od roku 1993 až do roku 2013. Tachovsko bylo zvoleno z důvodu snadného přístupu k těmto statistickým údajům. Jedná se o počty provedených kontrol u fyzických a právnických osob s členěním na jednotlivé druhy živností, ve vazbě na uložené pokuty v blokovém a správním řízení. Grafy kontrol a pokut jsou uvedeny v pětiletých periodách tak, jak byly poskytnuty z archivních zdrojů Městského úřadu v Tachově a ve Stříbře, pracovníky kontrolního oddělení obecního živnostenského úřadu.

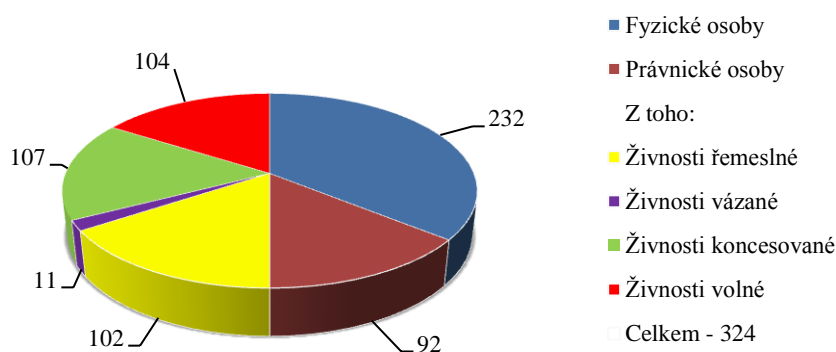
Jsou zde uvedeny statistiky kontrol a počty pokut, které byly čerpány z ročních dotazníků, které byly v minulosti vyžadovány Ministerstvem hospodářství České republiky, posléze Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR, za doby působení ředitele živnostenského odboru pana ing. Petra Kroupy, s porovnáním na vlastní evidenci, která se zachovala na Městském úřadu v Tachově, odboru obecní živnostenský úřad, po zrušení Okresního živnostenského úřadu v Tachově ke konci roku 2002. Statistika je nastavena v pětiletých cyklech, počínaje rokem 1993 až do roku 2013, tedy k roku, ke kterému je zpracována tato diplomová práce.

Od roku 1993 až do doby, kdy se začala připravovat reforma státní správy (zhruba r. 2000) byly rozesílány všem vedoucím okresním živnostenským úřadům v České republice, vč. všech živnostenských úřadů v Praze, dotazníky, které měly za úkol vyhodnotit vývoj živnostenského podnikání na okrese Tachov. Jednalo se vždy o vyplňování tabulek týkajících se počtu platných živnostenských oprávnění, který se dále rozděloval na počty fyzických a právnických osob a na cizince. Také se uváděl přírůstek živnostenských oprávnění za daný rok. Dále se vyplňoval počet živnostenských oprávnění, které se členily na koncesované, vázané, řemeslné a volné. V tabulkách se také uváděly počty změn živnostenských oprávnění v daném roce. Dalším údajem byly počty správních poplatků, které správní orgán vybral za vydané živnostenské listy a koncesní listiny.

Na statistiku vývoje živnostenského podnikání na okrese Tachov navazovaly tabulky s počtem kontrol. Tyto se dělily na kontroly provedené u fyzických

a právnických osob a na kontroly uskutečněné u cizinců. Další náležitostí tabulky o kontrolách byly počty uložených pokut, kdy se uváděla průměrná výše jedné pokuty. Vyplňoval se počet zrušených živnostenských oprávnění, který se dále členil na zrušená živnostenská oprávnění na základě vlastní žádosti, z důvodu ztráty bezúhonnosti vč. zákazu činnosti dle § 8 živnostenského zákona. V tabulce se dále uváděly počty pozastavení provozování živnosti. Vykazovaly se také počty podnětů z jiných správních orgánů, na které navazoval údaj o zahájených správních řízeních z těchto podnětů. Náležitostí tabulky byly rovněž počty kontrolních pracovníků. Vzhledem k tématu diplomové práce, kterým je živnostenská kontrola, byly jako podklady pro grafické ztvárnění použity pouze údaje o provedených kontrolách a uložených pokutách. Tyto tabulky za roky 1993 až 2002 zpracovával Okresní živnostenský úřad v Tachově, kdy přitom vycházel z údajů, které mu poskytovali pracovníci jednotlivých obecních živnostenských úřadů. Těmi byli až do doby zrušení okresních úřadů na okrese Tachov pracovníci Obecních živnostenských úřadů v Bezručicích, Plané, Boru a Stříbře. Od roku 2003 až do roku 2013 jsou údaje o počtu kontrol a uložených pokut sumarizovány za Obecní živnostenský úřad v Tachově a Stříbře, které v současné době živnostenskou agendu v územním obvodu bývalého okresu Tachov vykonávají.

**Graf 1: Počet kontrol k 31. 12. 1993**

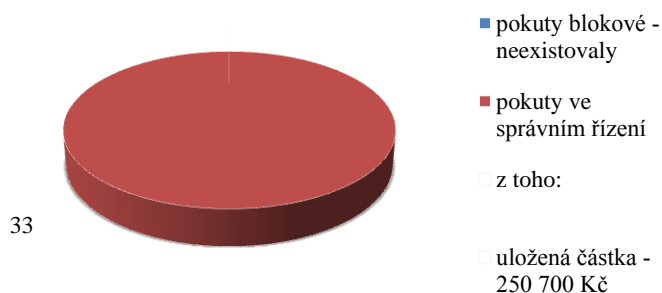


Zdroj: Archiv živnostenského úřadu v Tachově

Graf č. 1 znázorňuje počty kontrol za rok 1993. Jedná se o první počty živnostenských kontrol, které byly provedeny po účinnosti živnostenského zákona. Jedná se prakticky o úplný začátek provádění živnostenských kontrol. Z hlediska počtu kontrol je zajímavý vysoký počet zkontrolovaných koncesovaných živností (107). Jednalo se o kontroly

koncesované živnosti hostinská činnost, která byla později novelou živnostenského zákona zařazena do řemeslných živností.

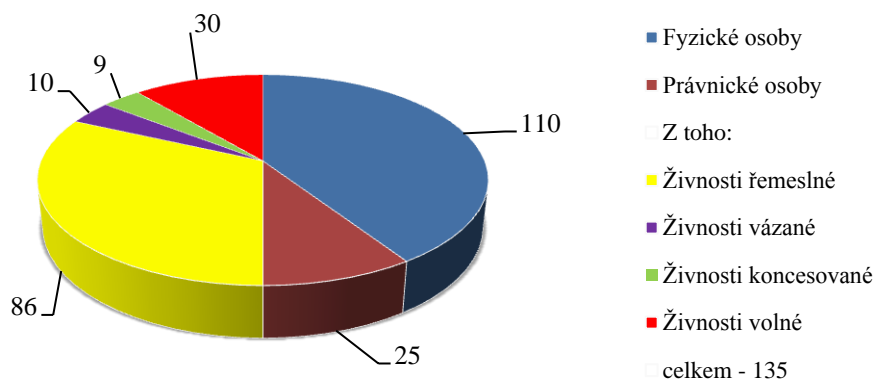
**Graf 2: Počet pokut k 31. 12. 1993**



Zdroj: Archiv živnostenského úřadu v Tachově

Od vzniku živnostenského zákona neexistovala možnost uložit blokovou pokutu, živnostenské úřady jak okresní, tak obecní ukládaly pokuty formou správního řízení.

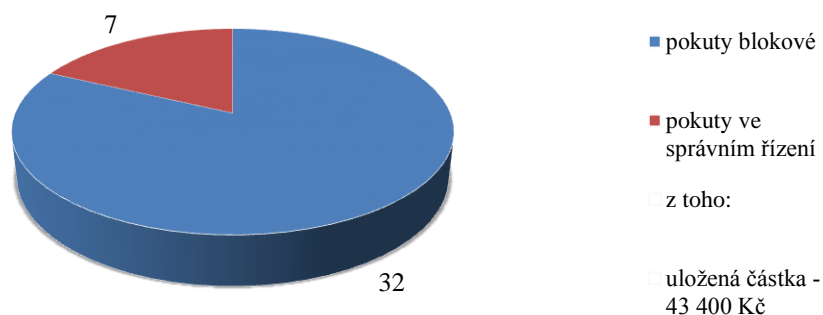
**Graf 3: Počet kontrol k 31. 12. 1998**



Zdroj: Archiv živnostenského úřadu v Tachově

V tomto roce došlo k velkému poklesu počtu kontrol oproti roku 1993. Obecní živnostenské úřady vykonávaly živnostenskou kontrolu v minimálním rozsahu (viz. volné živnosti), vzhledem k tomu, že v této době přenesl zákon pravomoc ukládat pokuty v oblasti živností volných na Okresní živnostenský úřad v Tachově. Nízký počet kontrol byl dán také tím, že se snižovaly počty kontrolních pracovníků.

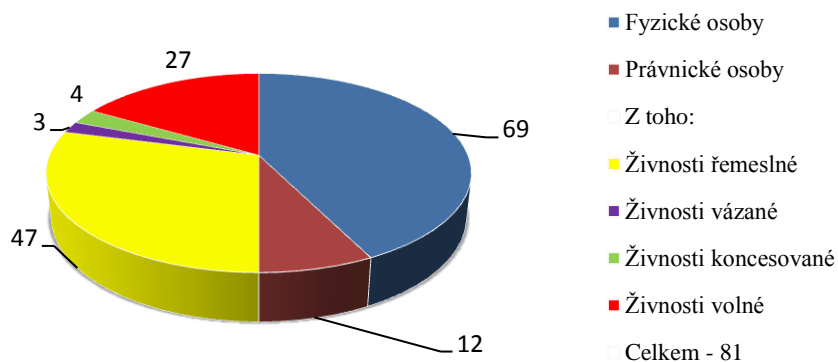
**Graf 4: Počet pokut k 31. 12. 1998**



Zdroj: Archiv živnostenského úřadu v Tachově

V roce 1995 se na grafu č. 4 poprvé objevují blokové pokuty. Naproti tomu poklesly pokuty ve správním řízení.

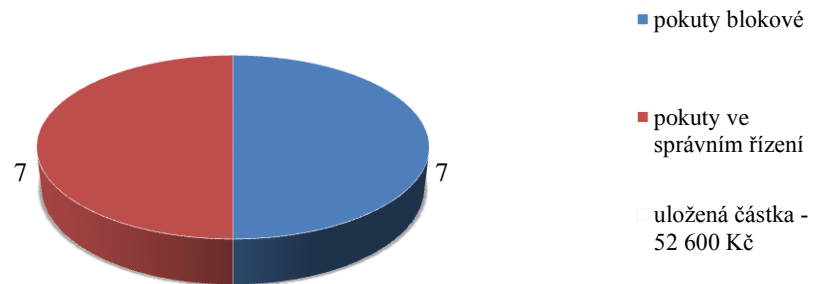
**Graf 5: Počet kontrol k 31. 12. 2003**



Zdroj: Archiv živnostenského úřadu v Tachově

Na grafu č. 5 vidíme, že se značně omezil počet kontrol. Tento stav byl zapříčiněn celkovou reorganizací struktury živnostenských úřadů, vzhledem k tomu, že v roce 2002 zanikl Okresní živnostenský úřad v Tachově. Živnostenská agenda se přesouvala na Městský úřad Tachov a Stříbro. Převážná část kontrolních pracovníků byla vytížena kompletováním spisových složek podnikatelů a vlastní kontrolní činnost se začala provádět až v pololetí roku 2003.

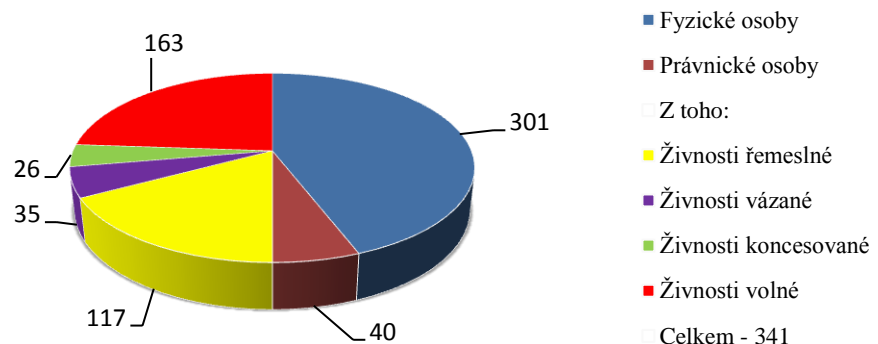
**Graf 6: Počet pokut k 31. 12. 2003**



Zdroj: Archiv živnostenského úřadu v Tachově

Přesto, jak vidíme na grafu č. 6 počty blokových a správních pokut ve vazbě na uloženou částku neklesly, naopak se mírně navýšily. Důvodem byla celková stabilizace obecních živnostenských úřadů, při Městském úřadu v Tachově a Stříbře, která trvá dodnes.

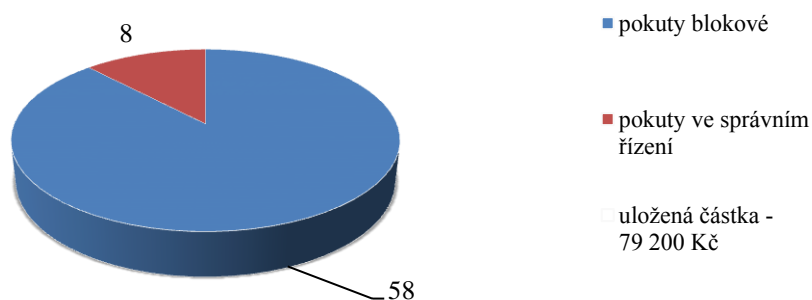
**Graf 7: Počet kontrol k 31. 12. 2008**



Zdroj: Archiv živnostenského úřadu v Tachově

Na grafu č. 7 můžeme vidět velký počet kontrol, kdy po zrušení Okresního živnostenského úřadu v Tachově a ve Stříbře, se počet kontrolních pracovníků, stabilizoval.

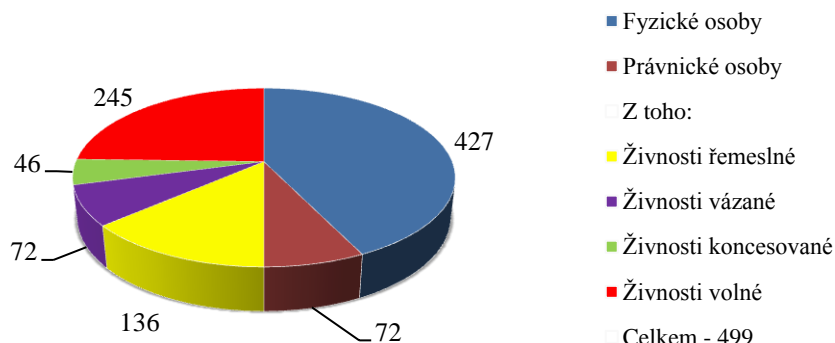
**Graf 8: Počet pokut k 31. 12. 2008**



Zdroj: Archiv živnostenského úřadu v Tachově

Na grafu č. 8 pozorujeme velký počet blokových pokut, vzhledem k nárůstu počtu kontrol a rovněž k tomu, že blokovému řízení dávají pracovníci kontroly přednost před ukládáním pokut ve správním řízení, které je administrativně náročné a nepřinese okamžitý efekt.

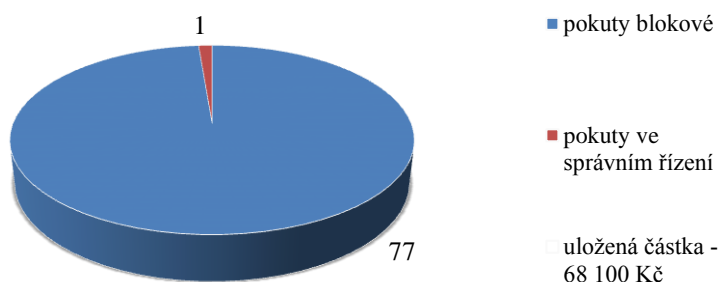
**Graf 9: Počet kontrol 31. 12. 2013**



Zdroj: Archiv živnostenského úřadu v Tachově

Na grafu č. 9 můžeme pozorovat, že se počty kontrol neustále navyšují. Je to způsobeno tím, že administrativně složitá registrace podnikatelů se značně omezila a převážnou část dokladů musí podnikatel předkládat až při živnostenské kontrole. Z tohoto důvodu je kontrolní činnosti věnována větší pozornost.

**Graf 10: Počet pokut k 31. 12. 2013**



Zdroj: Archiv živnostenského úřadu v Tachově

Tomu odpovídají i údaje uvedené na grafu č. 10, kdy stoupl počet blokových pokut ve vazbě na uloženou výši pokut. Naproti tomu se značně omezily pokuty ukládané ve správním řízení, vzhledem k tomu, že ukládání pokut značně časově a administrativně náročné.

## **Závěr**

Cílem diplomové práce nazvané Živnostenská kontrola a dodržování zvláštních právních předpisů podnikatelem, bylo analyzovat jak hmotně právní úpravu, tak procesní úpravu živnostenské kontroly. Popsat celý proces živnostenské kontroly ve vazbě na zákon č. 552/1991 Sb., zákon o státní kontrole. Vymezit povinnosti podnikatele vyplývající ze současné právní úpravy živnostenského zákona s důrazem na kontrolní a dozorovou činnost živnostenských úřadů a zhodnotit klady a zápory současné právní úpravy živnostenské kontroly.

Nedílnou součástí právní regulace živnostenského podnikání je také jeho kontrola. Živnostenskou kontrolou se ve smyslu příslušných zákonných ustanovení rozumí dozor nad plněním povinností stanovených živnostenským zákonem, ustanoveními zvláštních právních předpisů a podmínkami provozování živnosti uloženými v koncesní listině, prováděnými živnostenskými úřady v rozsahu jejich působnosti vymezené zákonem č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech. Živnostenský zákon stanoví rozsah kontroly, vymezuje povinnosti podnikatelů, vyjmenovává fyzické osoby, které se dopustí přestupku a taxativně stanoví výše pokut, které lze za přestupek uložit. Pro správní delikty právnických a podnikajících fyzických osob, kterých se mohou dopustit při svém podnikání, určuje rozpětí finančních sankcí, v blokovém i správním řízení, které lze za porušení povinností podnikateli uložit. Přísnější potrestání podnikatele za spáchání závažnějších správních deliktů upravuje živnostenský zákon řízením o pozastavení provozování živnosti a řízením, kdy je rozhodováno o zrušení živnostenského oprávnění.

Do konce roku 2013 se na výkon živnostenské kontroly se vztahoval zákon č. 552/1991 Sb., zákon o státní kontrole. Tento zákon prakticky od roku 1991 doznal od svého vzniku pouze dvě podstatné změny a to v souvislosti se zrušením Ministerstva kontroly České republiky a druhou podstatnější změnou byla novelizace související s ustanovením § 18 řízení o námitkách kontrolovaných osob v souvislosti s přijetím správního řádu. Po celou dobu jeho existence byla letitou praxí prověřena jeho nedostatečnost a skutečnost, že ne vždy potřebám živnostenských úřadů vyhovoval.



Konkrétně se např. jednalo o výkon živnostenské kontroly, kdy byl sepisován kontrolní protokol ve stejný den, kdy byla kontrola zahájena, což bylo prakticky pokaždé. Pokud podnikatel neměl doklady, vztahující se ke kontrole přímo na místě, nebo nebyl kontrole vůbec přítomen, ukládala se mu povinnost podle ustanovení § 11 písm. b) zákona o státní kontrole, tyto doklady doložit ve stanovené lhůtě, kterým byla lhůta k podání námitek. Pokud podnikatel tuto svoji povinnost nesplnil, doklady nepředložil, byla kontrola ukončena marným uplynutím lhůty na námitky a jediným řešením ze strany živnostenského úřadu, jak doklady získat, byla následná kontrola podnikatele. Tyto situace nastávaly v případech, kdy měl podnikatel doložit splnění některých zvláštních právních předpisů, např. stavební povolení, změnu užívání prostor provozovny, souhlas hygieny apod. Případy, kdy podnikatel nereagoval a doklady nedoložil ani při následné kontrole se řešily podáním podnětu k příslušnému správnímu orgánu.

V rámci hospodárnosti a šetření práv kontrolovaných osob selhaly pokusy provádět společné kontroly s více správními orgány, především s Českou obchodní inspekcí. V případech, kdy se taková kontrola uskutečnila, byl podnikatel zmatený, nevěděl kdo je který orgán a co je předmětem jeho kontroly. Ještě větší zmatek pak nastal v případech, kdy měl kontrolnímu orgánu doložit některý doklad, např. nájemní smlouvu živnostenskému úřadu a doklady k prodeji zboží, které ze strany ČOI, podléhaly technickým požadavkům na výrobek. Nastávaly případy, že podnikatel tyto doklady zaslal přesně opačně. Sepisování jednoho kontrolního protokolu nepřipadalo v úvahu, neboť živnostenská kontrola je u podnikatele mnohem náročnější a podrobnější. Je vyžadováno daleko více dokladů k provozování živnosti než ze strany ČOI, která dozoruje pouze zákon na ochranu spotřebitele.

Požadavek právního sjednocení kontrol, jejich přehlednost, jednoznačnost, by měl odstranit nový zákon o kontrole č. 255/2012 Sb., kontrolní řád, který nabyl účinnosti 1. 1. 2014. Ten již definuje některé úkony, které mohou kontrolující osoby provádět před zahájením kontroly, definuje zahájení i ukončení kontroly, mezi právy kontrolujících osob zavádí právo provádět kontrolní nákupy, nově zjednodušuje námitkové řízení a co je podstatné stanovuje 30ti denní lhůtu pro vyhotovení protokolu od posledního kontrolního úkonu, ve zvlášť složitých případech mohou kontrolní pracovníci vyhotovit kontrolní protokol ve lhůtě do 60ti dnů, což přinese pozitivní

dopad při složitějších kontrolách především u velkých podnikatelských subjektů. Řízení o námitkách nebude dále upravovat zákon o kontrole, ale správní řád. Vzhledem k tomu, že zákon je platný velmi krátkou dobu teprve poznatky z kontrolní praxe odhalí klady a zápory tohoto právního předpisu, kterým se řídí veškerá kontrolní pravomoc orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávních celků, jiných orgánů právnických nebo fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy, při kontrole činnosti orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávních celků, jiných orgánů, právnických a fyzických osob v České republice.

To, že se při výkonu živnostenské kontroly objevuje řada problémů, dokazují z nedávné doby kontroly podnikatelů, kteří provozují koncesované živnosti Ostraha majetku a osob a Provádění detektivních služeb. Podnikatelům v této činnosti živnostenský zákon ukládá v rozhodnutí o koncesi podle ustanovení § 27 splnění podmínky provozování živnosti spolehlivost zaměstnanců (dokládá se výpisem z rejstříku trestů), přesto se pracovníci živnostenské kontroly v řadě případů setkávají s tím, že toto ustanovení není podnikatelem plněno. Stejný problém nastává u kontroly dokladů splňujících podmínku odborné způsobilosti u těchto živností, podle ustanovení § 7 odst. 6 živnostenského zákona, kdy podnikatel musí u svých zaměstnanců doložit doklady o jejím splnění. Zákon ukládá, že tuto podmínku musí u zaměstnance splnit při vstupu do zaměstnání. V praxi je to ale ve většině případů nereálné, pokud již zaměstnanec tímto osvědčením nedisponuje z minulého zaměstnání. Podnikatel argumentuje tím, že pokud se mu vůbec pracovník osvědčí (zkušební doba), nějakou dobu trvá, než ho akreditovaná komise zařadí do pořadníku, nehledě na to, že absolvování školení trvá nějakou dobu.

V praxi to znamená, že od vzniku pracovního poměru, má podnikatel zaměstnance, který do doby absolvování školení a složení úspěšných zkoušek, tuto podmínku nesplňuje. Situaci ještě více komplikuje skutečnost, že ve většině případů podnikatel zaměstnává osoby na dohody o provedení práce, kdy mohou odpracovat 300 hodin ročně, bez evidence pracovní doby. Není výjimkou, že podnikatel má během roku několik desítek zaměstnanců, které neustále nabírá a propouští, a přestože je povinen je proškolit a vést jejich evidenci po dobu 3 let od skončení jejich pracovního poměru, tuto povinnost neplní a spoléhá na to, že kontroly nejsou tak časté a že se na tuto skutečnost nepříjde. Vzhledem k tomu, že se v těchto případech jedná o okruhy živností, které při

své činnosti přicházejí do styku v řadě případů s velmi citlivými údaji, ať již při hlídání osob, objektů, s informacemi o obchodním tajemství podnikajících osob, majetkových poměrech jednotlivých fyzických i právnických osob, a jiných dalších důvěrných skutečnostech, není kontrola těchto živností v živnostenském zákoně dostatečně řešena. Stálo by za úvahu, aby provozování těchto velmi sporných živností bylo ze živnostenského zákona vyloučeno a kontrolu nad těmito činnostmi převzal stát, resp. Ministerstvo vnitra ČR.

K samotnému vyhodnocení postupů živnostenských úřadů při dozorové činnosti nad plněním zvláštních právních předpisů podnikatelem je velkou překážkou to, že podnikatel řadu dokladů, které musel dokládat při ohlášení živnosti, v současnosti nedokládá a jejich existenci musí prokázat až při živnostenské kontrole. Právě zde kontrolní pracovníci zjišťují, že podnikatel příslušné doklady nevlastní. Při stávajícím personálním obsazení pracovníků živnostenských kontrol, ve vazbě na počty podnikatelů není v možnostech tyto nedostatky odhalit. To, že jsou některé oblasti podnikání a jejich kontrola nedokonale ošetřena nejen živnostenským zákonem, ale i jinými zvláštními předpisy se v poslední době nechvalně projevilo právě u podnikání oblasti živnosti volné Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona s oborem velkoobchod a maloobchod.

Po takzvané metylalkoholové aféře, musel stát narychlo přijímat řadu opatření a nové zákony, aby prodej a nákup alkoholu ve vazbě na daňové úniky, při vybírání spotřebních daní, mohl lépe kontrolovat. Jedná se o novelu živnostenského zákona, č. 308/2013 Sb., která nabyla účinnosti dnem 17. 10. 2013, která mimo jiné nově reguluje prodej kvasného lihu, konzumního lihu a lihovin tím, že mění přílohu č. 3 živnostenského zákona a u předmětu podnikání Výroba a úprava kvasného lihu, konzumního lihu, lihovin a ostatních alkoholických nápojů (s výjimkou piva, ovocných vín, ostatních vín a medoviny a ovocných destilátů získaných pěstitelským pálením) doplňuje slova „a prodej kvasného lihu, konzumního lihu a lihovin.“ Smyslem této úpravy je získat přehled o prodejcích uvedené komodity. Stejný problém může nastat také např. u provozování čerpacích stanic, kdy tato činnost je živností volnou, a není potřeba při vstupu do podnikání žádné odbornosti. Skutečnost, že podnikatel splnil zákonem stanovené podmínky pro vstup do podnikání není a ani nemůže být zárukou řádného provozování živnosti. Z hlediska vlivu živnostenského podnikání na státní

rozpočet se sice předpokládá, že výkon konkrétních živností bude upraven příslušnými právními předpisy, ty však v řadě případů dosud chybí a chybí tak jakékoliv kontrolní mechanismy při odvodu daní. Na základě vyhodnocení celé problematiky živnostenské kontroly ze závěru jasně vyplývá, že žádná podnikatelská činnost se neobejde bez patřičné regulace. Je na zvážení příslušných státních orgánů rozhodnout, jakým způsobem se právě živnostenská kontrola v budoucnu bude provádět.

## Seznam použité literatury

### Monografie

BAIERL, P. *Vybrané kapitoly z obchodního a živnostenského práva*. 2. doplněné vydání, Nakladatelství: ARMEX PUBLISHING s.r.o., Praha, 2006  
ISBN: 80-86795-29-2

ČERVENÝ, Z., ŠLAUF, V. *Přestupkové právo. Komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisejících předpisů*. 15 aktualizované vydání právního stavu k 1.3. 2008. Linde Praha, a.s. 2008  
ISBN: 978-80-7201-713-3

DVORSKÁ, O. *KONTROLNÍ ŘÁD poznámkové vydání zákona s úryvky důvodové zprávy, vzory a vybranou judikaturou*. Praha: Linde, 2013.

DĚDIČ, J., KRÍŽ, R. *Zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)*. 1.vyd. Zlín: A98, 1991

FLEISCHMANOVÁ, I., JANDOVÁ, V. *Živnostenské podnikánív otázkách a odpovědích*. Nakladatelství ASPI Publishing, s.r.o. Praha, 2003

HORÁLEK, V. *Živnostenský zákon*. Praha: Prospektrum spol. s.r.o., 1996  
ISBN: 80-7175-037-9

HOROVÁ, O. *Ochrana spotřebitele po vstupu do evropské unie*. Vysoká škola ekonomická v Praze: Nakladatelství Oeconomica, Praha 2006  
ISBN: 80-245-1106-1

HORZINKOVÁ, E. *Živnostenský zákon v praxi*. Nakladatelství ANAG, 2010  
ISBN 978-80-7263-615-0

HORZINKOVÁ, E., BĚHOUNEK, P. *Aspekty živnostenského podnikání v praktických aplikacích*. Vydavatelství: 1.VOX a.s. Praha, 2005  
ISBN: 80-86324-49-4

HORZINKOVÁ, E., URBAN, V. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem a příklady*. Praha: Linde, 2008. 319 s.  
ISBN: 978—80-7201-720-1

HORZINKOVÁ, E., URBAN, V. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem a příklady*.10. aktualizované a doplněné vydání podle stavu k 1.1. 2005. Praha: Linde a.s., 2005  
ISBN: 80-7201-497-8

KROUPA, P. *Problematika živnostenského podnikání*. Český Těšín: Poradce s.r.o. 1995  
ISSN: 1211-2437

MAKALOVÁ, D. *Živnostenský zákon a prováděcí nařízení vlády s komentářem*.  
2. vydání ČKAIT s.r.o. Praha 2008  
ISBN: 978-80-87093-66-5

MERIČKOVÁ, M., KLIMĚŠ, F., URBAN, V. *Živnostenský zákon a předpisy související-  
komentář*. 1. vydání Praha: Linde a. s., 1997  
ISBN: 80-7201-031 – X

NOVOTNÁ, H., ANDRÝSKOVÁ, K. *Výklad zákona o státní kontrole č. 552/1991 Sb.*  
Praha: Ministerstvo státní kontroly ČR, 1992 53 s.

NOVOTNÝ, S. *Živnostenské podnikání v České republice*. Vydání I. Vydavatel:  
UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA, Praha 2010  
ISBN: 978-80-7452-000-6

PLASGUROVÁ HOLÁ, K., HORNÍČKOVÁ, D., PÖSL, T., RYNDOVÁ, A.  
*Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků. Doplněk č. 1 Dotazy a  
odpovědi, vzory k zákonu č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád)*.  
Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2013  
ISBN: 978-80-86466-39-2

PRUDILOVÁ, M. *Správní řád s komentářem*. Vydala: TSM, spol. s.r.o., Vyškov 2005  
ISBN: 80-239-4260-3

## **Právní předpisy**

Císařský patent č. 227/1859 ř.z., jímž se vydává řád živnostenský

Zákon č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje listina základních práv svobod jako ústavní

Zákon federálního shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 103/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje hospodářský zákoník, ve znění  
pozdějších předpisů

Zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění  
pozdějších předpisů

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů  
Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů  
Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů  
Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řízení (insolventní zákon), ve znění  
zdejších předpisů  
Zákon 214/2006 Sb., kterým se mění zákon 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání  
(živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony  
Zákon č. 130/2008 Sb., kterým se mění zákon 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání  
(živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony, ve  
znění pozdějších předpisů  
Zákon č. 189/2008 Sb., kterým se mění zákon 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání  
(živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony, ve  
znění pozdějších předpisů  
Zákon č. 230/2008 Sb., kterým se mění zákon 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání  
(živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony, ve  
znění pozdějších předpisů  
Zákon č. 254/2008 Sb., kterým se mění zákon 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání  
(živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony, ve  
znění pozdějších předpisů  
Nařízení vlády č. 469/2000 Sb., kterým se stanoví obsahové náplně jednotlivých  
živností  
Zákon č. 155/2010 Sb., kterým se mění některé zákony ke zkvalitnění a jejich aplikace a  
ke snížení administrativní zátěže podnikatelů  
Zákon č. 258/2000 Sb., zákon o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů  
Zákon č. 183/2006 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů  
Zákon č. 552/1991 Sb., zákon o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů  
Zákon č. 405/1991 Sb., o kontrole v České a Slovenské federativní republice, ve znění  
pozdějších předpisů  
Zákon č. 143/1968 Sb., o československé federaci  
Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád)  
Zákon č. 200/1991 Sb., přestupkový zákon, ve znění pozdějších předpisů  
Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 247/2006 Sb., o omezení provozu zastaváren, ve znění pozdějších předpisů  
Zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví  
Zákon č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů  
Zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v cestovním ruchu, ve znění pozdějších předpisů  
Nařízení vlády č. 317/2012 Sb., kterým se stanoví formulář dokladu o původu některých druhů lihu, destilátů, a některých druhů lihovinu  
Zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy, ve znění pozdějších předpisů  
Zákon č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů  
Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů  
Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů  
Zákon č. 102/2013 Sb., nařízení evropského parlamentu o právech cestujících v autobusové a autokarové dopravě  
Zákon č. 539/1992 Sb., o puncovníctví a zkoušení drahých kovů, puncovní zákon, ve znění pozdějších předpisů  
Zákona č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní republiky, České a Slovenské republiky, ve znění pozdějších předpisů.  
Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů  
Zákon č. 307/2013 Sb., o povinném značení lihu  
Zákon č. 308/2013 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o povinném značení lihu  
Zákon č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů  
Zákon č. 166/1993 Sb. o Nejvyšším kontrolním úřadě  
Zákon č. 253/2008 Sb., zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu  
Zákon č. 505/1991 Sb., o metrologii  
Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech



Nařízení vlády č. 91/2010 Sb., o podmínkách požární bezpečnosti při provozu komínů, kouřovodů a spotřebičů paliv

Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání

Zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení vozidel

Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu zbrojní licenci podle skupiny zbraní a střeliva,

Zákon č. 256/2001 Sb., zákon o pohřebnictví a o změně některých zákonů

Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů

## Seznam grafů

### Seznam grafů

GRAF 1: POČET KONTROL K 31.12. 1993 .....	66
GRAF 2: POČET POKUT K 31.12. 1993.....	67
GRAF 3: POČET KONTROL K 31.12 1998 .....	67
GRAF 4: POČET POKUT K 31.12. 1998.....	68
GRAF 5: POČET KONTROL K 31.12 2003 .....	68
GRAF 6: POČET POKUT K 31.12. 2003.....	69
GRAF 7: POČET KONTROL K 31.12 2008 .....	69
GRAF 8: POČET POKUT K 31.12. 2008.....	69
GRAF 9: POČET KONTROL 31.12 2013 .....	70
GRAF 10: POČET POKUT K 31.12. 2013.....	71

## Seznam příloh

<b>Příloha A - Protokol podle zákona o státní kontrole č. 552/1991 Sb.....</b>	<b>I</b>
<b>Příloha B - Protokol podle zákona o kontrole č. 255/2012 Sb.....</b>	<b>VII</b>
<b>Příloha D - Vzor blokové pokuty platný od roku 2013 .....</b>	<b>XI</b>
<b>Příloha E - Osvědčení o odborné způsobilosti - Strážný .....</b>	<b>XII</b>
<b>Příloha E - Formulář o původu vydaný výrobcem lihoviny .....</b>	<b>XIV</b>
<b>Příloha F - Vzory kontrolních pásek.....</b>	<b>XV</b>

**Příloha A - Protokol podle zákona o státní kontrole č. 552/1991 Sb.**

## **Protokol č. ...../2013**

sepsaný podle § 15 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole ve znění pozdějších předpisů, o výsledku kontroly provedené podle § 60a, § 60b a § 60c zákona č. 455/1991 Sb., živnostenském podnikání, a podle zvláštních předpisů - § 115 odst. 1 písm. e), § 134 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, § 23 odst. 5 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, a zákona č. 552/1991 Sb.

**Kontrolní orgán: Městský úřad ....., odbor obecní živnostenský úřad**

**kontrolní pracovníci:**

jméno příjmení:	a		č. průkazu:	služ.	
jméno příjmení:	a		č. průkazu:	služ.	

**Předmět kontroly:**

- plnění povinností stanovených zákonem č. 455/1991 Sb., ustanoveními zvláštních právních předpisů vztahujícími se na živnostenské podnikání, poskytování služeb podle § 69a a na podmínky provozování živnosti uložené v koncesní listině
- neoprávněné podnikání podle § 61 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání ve znění pozdějších předpisů
- kontrola značení tabákových výrobků skladovaných nebo prodávaných podle § 114 a kontrola dodržování zákazu prodeje podle § 133 zákona č. 353/2003 Sb.
- dodržování povinností stanovených zákonem č. 247/2006 Sb., o omezení provozu zastáven a některých jiných provozoven v noční době
- dodržování povinností stanovených zákonem č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu
- dodržování povinností stanovených zákonem č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

**Kontrolovaná osoba - podnikatel:**

právnícká - fyzická osoba:	
osoba oprávněná jednat:	
místo podnikání/sídlo:	
identifikační číslo:	

- kontrolovaná osoba kontroly osobně přítomna - nepřítomna, v souladu s § 31 odst. 10 živnostenského zákona totožnost prokázána: **OP xxx, tel. xxx**

**Další osoby kontroly zúčastněné:**

jméno a příjmení, bydliště, průkaz totožnosti, vztah ke kontrolované osobě

-

\*\*\*\*\*

Kontrolní orgán při oznámení o zahájení kontroly požádal výše uvedenou kontrolovanou osobu a osoby zúčastněné kontroly o poskytnutí součinnosti při výkonu kontroly podle § 11 a § 14 zákona č. 552/1991 Sb. a upozornil na možnost uložení pořádkové pokuty podle § 19 cit. zákona v případě odmítnutí součinnosti.

\*\*\*\*\*

**Místo a čas provedení kontroly:**

místo – provozovna/sídlo:

kontrola provedena dne:

**Kontrolní zjištění:**

**Dodržování a plnění povinností podle ustanovení zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákona).**

• **Živnostenské oprávnění**

s předmětem podnikání:	
- nepředložen/předložen živnostenský list č.j. xxx ze dne xxx, vydaný Obecním živnostenským úřadem v Tachově	

**V rámci živnostenského podnikání je kontrolovanou osobou provozována činnost:**

-

• **V souladu s § 11 a § 31 odst. 1 živnostenského zákona**

pro živnost:	
ustanoven odpovědný zástupce:	
smluvní vztah:	

• **Místo podnikání/Sídlo/Organizační složka v souladu s § 31 odst. 2 živnostenského zákona označeno viditelně:**

obch.firmou/názvem/jménem a příjmením podnikatele:	
identifikačním číslem:	
vlastnické - užívací právo:	

- **Provozovna**

V souladu s § 17 odst. 3 živnostenského zákona činnost na provozovně zahájena ke dni xxx, což podnikatel oznámil/neoznámil příslušnému živnostenskému úřadu xxx.

Vlastnické/Uživací/ právo:

Oprávněnost umístění mobilní provozovny:

V souladu § 17 odst. 4 živnostenského zákona způsobilost provozovny podle zvláštních právních předpisů -

Osoba odpovědná za činnost provozovny:

V souladu s § 17 odst. 7 živnostenského zákona - provozovna trvale a zvenčí viditelně označena:	
obch. firmou, názvem, jménem a příjmením podnikatele:	
identifikačním číslem:	
mobilní provozovna/automat místem podnikání, sídlem:	

a v souladu s § 17 odst. 8 živnostenského zákona provozovna trvale a zvenčí viditelně označena:	
podle písm. a) jménem a příjmením osoby odpovědné za činnost provozovny (mimo automatů):	
podle písm. b) prodejní nebo provozní dobou (mimo automatů a mobilních provozoven):	

**V souladu s § 31 odst. 3 živnostenského zákona** - doklady prokazující způsob nabytí prodávaného zboží nebo materiálu používaného k poskytování služeb:

- xxx

**V souladu s § 31 odst. 4, 5, 6 živnostenského zákona** - evidence nákupu použitého zboží nebo zboží bez dokladu nabytí, přijímání tohoto zboží do zástavy nebo zprostředkování jeho nákupu či přijetí do zástavy:

- xxx

**V souladu s § 31 odst. 8 živnostenského zákona** je/není na provozovně určené pro prodej zboží nebo poskytování služeb spotřebitelům v provozní nebo prodejní době přítomna osoba splňující podmínku znalosti českého nebo slovenského jazyka.

**V souladu s § 31 odst. 9 živnostenského zákona** - bezúhonnost zaměstnanců:

- xxx

**V souladu s § 31 odst. 14 živnostenského zákona** - doklady o prodeji zboží a o poskytnutí služby:

- xxx

**V souladu s § 31 odst. 17 živnostenského zákona** - znalost zaměstnanců bezpečnostních předpisů a předpisů upravujících ochranu veřejného zdraví, způsobilost zaměstnanců pro výkon povolání, zdravotní prohlídky zaměstnanců:

- xxx

**V souladu s § 31 odst. 19 živnostenského zákona** dodržování zvláštních právních předpisů:

- podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů, xxx

- podle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů xxx

- podle zákona č. 505/1990 Sb., o metrologii, ve znění pozdějších předpisů xxx

**V souladu s § 7 odst. 6 živnostenského zákona** – vedení evidence fyzických osob splňujícími požadavky odborné způsobilosti k výkonu činností uvedených v příloze č. 5 živnostenského zákona:

- xxx

\*\*\*\*\*

## **Dodržování a plnění povinností podle ustanovení § 114 a § 133 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřební dani ve znění pozdějších předpisů.**

Tabákové výrobky skladované nebo prodávané na provozovně jsou v souladu s § 114 odst. 2 zákona o spotřební dani značeny tabákovou nálepkou.

Zákaz prodeje v souladu s § 133 zákona o spotřební dani je dodržován.

\*\*\*\*\*

## **Dodržování povinností stanovených zákonem č. 247/2006 Sb., o omezení provozu zastaváren a některých jiných provozoven v noční době.**

V souladu s § 1 citovaného zákona je dodržován zákaz nákupu a prodeje veškerého použitého zboží nebo zboží bez dokladů nabytí, přijímání tohoto zboží do zástavy nebo zprostředkování jeho nákupu či přijetí do zástavy a výkup odpadu v zařízeních určených ke sběru a výkupu odpadů v noční době mezi 22. a 6. hodinou.

\*\*\*\*\*

## **Dodržování povinností stanovených zákonem č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu.**

V souladu s § 3 odst. 4 citovaného zákona je/není provozovna a propagační a jiné materiály určené zákazníkovi označeny slovy „cestovní agentura“.

Cestovní agentura vždy informuje zákazníka, pro kterou cestovní kancelář je prodej zájezdu zprostředkováván.

Na žádost je před uzavřením cestovní smlouvy zájemci předložen k nahlédnutí doklad o pojištění záruky.

\*\*\*\*\*

## **Dodržování povinností stanovených zákonem č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele.**

V souladu s § 12 citovaného zákona je spotřebitel předem seznámen s cenou prodávaného zboží či poskytované služby formou ceníku.

\*\*\*\*\*

### **Další zjištění:**

-

### **Doklady o které se kontrolní orgán opírá:**

-

### **Závěr z kontroly:**

Nebyly zjištěny závady či porušení ustanovení zákona č. 455/1991 Sb. a zvláštních právních předpisů.

Porušení §

\*\*\*\*\*



Kontrolní orgán tímto žádá kontrolovanou osobu podle § 11 písm. b) zákona č. 552/1991 Sb.,

aby doložila dodatečně výše uvedené doklady ve lhůtě do xxx.

Kontrolní orgán tímto žádá kontrolovanou osobu podle § 11 písm. f) zákona č. 552/1991 Sb.,

aby předložila písemnou zprávu o odstranění zjištěných nedostatků ve lhůtě do xxx.

\*\*\*\*\*

### Poučení

Podle § 17 zákona č. 552/1991 Sb. může kontrolovaná osoba podat proti tomuto protokolu písemné a zdůvodněné námitky ve lhůtě 10 dnů ode dne seznámení s protokolem.

\*\*\*\*\*

### Prohlášení

Prohlašuji, že jsem byl(a) ze strany kontrolního orgánu při zahájení kontroly požádán(a) o poskytnutí součinnosti a po sepsání protokolu o kontrole seznámen(a) s jeho obsahem a poučen(a) o právu kontrolované osoby podat proti tomuto protokolu námitky podle § 17 zákona č. 552/1991 Sb.

V xxx dne xxx

.....

xxx, podpis

-----  
-----

**za kontrolní orgán: Městský úřad Tachov  
odbor obecní živnostenský úřad**

zaměstnanci kontrolního orgánu:

.....

.....  
xxx, podpis

.....  
xxx, podpis

\*\*\*\*\*

Protokol vyhotoven v počtu 2/3 stejnopisů.  
za kontrolovanou osobu převzal 1 stejnopis protokolu o kontrole

.....

.....

datum převzetí

xxx, podpis

**Přílohy:**

## Příloha B - Protokol podle zákona o kontrole č. 255/2012 Sb.

Městský úřad .....  
odbor obecní živnostenský úřad  
adresa: .....  
tel.: .....  
el.podatelna: .....  
www: .....

MĚSTSKÝ ÚŘAD .....  
Vyhotožil: ..... (zpracovatel)  
Č.j.: .....  
Spis. znak: .....  
Počet listů: .....  
Počet příloh: .....

### PROTOKOL

pořízený podle § 12 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád) o výsledku kontroly provedené podle § 60a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

#### 1. Označení kontrolního orgánu a kontrolujícího

Název: .....  
Sídlo: .....  
Jméno a příjmení: ..... číslo služebního průkazu: ..... funkce: .....  
..... (vedoucí skupiny)  
..... (člen skupiny)

#### 2. Označení kontrolované osoby

Jméno, příjmení, obchodní firma, název: .....  
IČO: .....  
Sídlo: .....  
Bydliště (FO): .....

#### 3. Předmět kontroly a kontrolované období

*Plnění povinností stanovených živnostenským zákonem, ustanoveními zvláštních právních předpisů vztahujícími se na živnostenské podnikání a na podmínky provozování živnosti uložené v rozhodnutí o udělení koncese a na poskytování služeb podle § 69a živnostenského zákona\*.  
Kontrola se týkala období..... (uvede se v případě, že časové vymezení přichází v úvahu).*

#### 4. Místo kontroly

(adresa provozovny, adresa sídla podnikatele, adresa sídla kontrolního orgánu\*)

#### 5. Zahájení kontroly

- a) předložením průkazu, pověření ke kontrole\*
- b) doručením oznámení\*
- c) prvním z kontrolních úkonů předcházejících předložení pověření\*

Datum a čas:

#### 6. Povinná osoba (§ 5 KŘ - fyzická osoba zúčastněná kontroly na straně kontrolované osoby)

Jméno a příjmení: .....  
Bydliště: .....  
Datum narození: .....  
Vztah ke kontrolované osobě: ..... (např. dodavatel, vedoucí dílny, zákazník)

**7. Fyzická osoba přizvaná ke kontrole kontrolním orgánem ve smyslu § 6 KŘ**

Jméno a příjmení:	.....
Funkce:	..... (tlumočnick, znalec, překladatel)
Důvod přizvání:	..... (tlumočení z cizího jazyka, podání odborného posudku)

**8. Předmět podnikání kontrolované osoby**

..... (uveďte se podle výpisu z ŽR)
-------------------------------------

**9. Kontrolní zjištění, obsahující zjištěný stav věci s uvedením nedostatků a označení právních předpisů, které byly porušeny, včetně podkladů, z kterých tato zjištění vycházejí**

.....
-------

**10. Ukončení kontroly**

Poslední kontrolní úkon:	.....	Datum a čas:	.....
--------------------------	-------	--------------	-------

**11. Poučení kontrolované osoby kontrolním orgánem**

<i>Proti kontrolnímu zjištění uvedenému v tomto protokolu může kontrolovaná osoba podle § 13 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole, podat u shora uvedeného kontrolního orgánu písemné a odůvodněné námítky, a to ve lhůtě 15 dnů (příp. se uvede delší dohodnutá lhůta) ode dne doručení protokolu.</i>
---

**12. Podpis kontrolujících**

Jméno a příjmení:	podpis:	funkce:
.....	.....	..... (vedoucí skupiny)
.....	.....	..... (člen skupiny)

**13. Podpis osoby přizvané/zúčastněné na kontrole podle bodu 6. a/nebo 7.**

Jméno a příjmení:	.....	podpis:	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....

**14. Prohlášení kontrolované osoby o převzetí protokolu**

Potvrzují převzetí stejnopisu protokolu o kontrole.	
Jméno a příjmení kontrolované osoby/osoby jednající jejím jménem:	
.....	Datum: .....
.....	Podpis: .....

**15. Záznam o vyhotovení protokolu**

Protokol obsahuje .... listů a byl vyhotoven ve (např. dvou) výtiscích.	
Datum vyhotovení:	.....
Rozdělovník:	1 vyhotovení pro kontrolní orgán 1 vyhotovení (stejnopis) pro kontrolovanou osobu (není-li kontrolovaná osoba přítomna, bude jí stejnopis doručen)

Některé další skutečnosti, které je vhodné a praktické podle okolností případu na místě zaznamenat, mohou být také obsahem protokolu

**I. Potvrzení o odběru vzorků**

.....

**II. Potvrzení o zajištění (vrácení) originálních podkladů**

.....

**III. Uložení povinnosti podle § 10 odst. 2 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole**

*(Např. kontrolovaná osoba je povinna ve lhůtě ... dnů ode dne ..... podat písemnou zprávu o odstranění nebo prevenci nedostatků.)*

.....

**IV. Poučení kontrolované osoby o možnosti vzdát se práva podat námitky proti kontrolnímu zjištění**

Kontrolovaná osoba se může vzdát práva podat námitky proti kontrolnímu zjištění; vzdáním se práva podat tyto námitky je kontrola ukončena.

**V. Vyjádření kontrolované osoby**

*(možnost kontrolované osoby vzdát se námitek, vyjádřit se k postupu kontrolujících apod.)*

.....


\* zvolí se vhodná varianta

**Příloha C - Vzor blokové pokuty platný do roku 2012**

Série SG / 2008	<b>G 1023494</b>	A	B
Jméno a příjmení	.....		Série SG / 2008
Rodné číslo / datum narození	.....		<b>G 1023494</b>
Bydliště	.....		<b>BLOK NA POKUTU</b>
Pokuta uložena za přešupek dle §	.....		<b>500,- Kč</b>
zak. č. .... Sb., ve znění pozdějších předpisů.	.....		(pětset Kč)
Totožnost ověřena	.....		uloženou za přešupek
Doba, místo a popis přešupkového jednání:	.....		podle §
	.....		zak. č. .... Sb.
	.....		ve znění pozdějších předpisů
	.....		Jméno a příjmení přešupce
	.....		Rodné číslo / datum narození
	.....		Prot. uložení této pokuty se netýče odvolat
	.....		Dne
	.....		200
Celková výše uložené pokuty	.....	Kč.	
V	.....	dne	200
otisk úředního razítka	..... podpis s uvedením jména, příjmení a funkce oprávněné osoby		otisk úředního razítka
Potvrzují převzetí dílu „B“ pokutového bloku. Dne	.....	200	podpis s uvedením jména, příjmení a funkce oprávněné osoby
podpis přešupce	.....		Platí jako stvrzenka o zaplacení pokuty
46 6105 MF in 6105 - vzor č. 5	Neplatí jako stvrzenka.		46 6105 MF in 6105

**Příloha D - Vzor blokové pokuty platný od roku 2013**

Série: ZV / 2013 číslo bloku: **V 0031937**

  
**BLOK  
NA POKUTU**

1. Název / jméno a příjmení

2. Sídlo / místo podnikání

3. IČ  4. Osoba jednající za pachatele, vč. data narození


5. Protiprávní jednání – doba, místo a popis .....

6. Pokuta uložena za správní delikt dle § ..... zák. č. .... Sb., ve znění p.p.

7. Celková výše uložené pokuty  Kč, slovy  Kč

Proti uložení této pokuty se nelze odvolat. Platí jako stvrzenka o zaplacení pokuty.

8. V ..... dne ..... 20 .....

 .....  
podpis s uvedením jména, příjmení a funkce nebo služebního či identifikačního čísla oprávněné úřední osoby

9. Souhlasím s projednáním správního deliktu v blokovém řízení, potvrzuji, že údaje uvedené na obou částech bloku souhlasí,  
a potvrzuji převzetí části A bloku dne ..... 20 .....  
podpis pachatele / osoby jednající za pachatele

46 6611 MFin 6611 - v20f č. 1 Část A bloku

## Příloha E - Osvědčení o odborné způsobilosti - Strážný

ČESKÁ REPUBLIKA

Ev. č.: MV\_1400868/68-008-E

Předseda zkušební komise:

*(jméno, popřípadě jména, příjmení, případný akademický titul a vědecká hodnost)*

autorizovaná fyzická osoba s autorizací Číslo autorizace

/ nebo autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby

*(jméno, příjmení a číslo autorizace autorizované podnikající fyzické osoby / nebo obchodní firma nebo název, sídlo a číslo autorizace autorizované právnické osoby)*

s autorizací udělenou dne: pod spisovou značkou:

autorizujícím orgánem: Ministerstvo vnitra

# OSVĚDČENÍ O ZÍSKÁNÍ PROFESNÍ KVALIFIKACE

*(jméno, popřípadě jména, a příjmení a případný akademický titul a vědecká hodnost)*

*(rodné číslo, bylo-li přiděleno, jinak datum narození, a místo narození)*

vykonal(a) dne v

před zkušební komisí **úspěšně zkoušku**

podle § 18 zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání  
a i změně některých zákonů (zákon u oznávení výsledků dalšího vzdělávání),  
ve znění zákona č. 53/2012 Sb.

**a získal(a) profesní kvalifikaci:**

Strážný (68-008-E)

*(název a číselné označení (kód) profesní kvalifikace)*

AB 0817584

Složení zkušební komise, která ověřovala dosažení profesní kvalifikace: 2/3 členové

a) předseda

b) další člen / 2 členové zkušební komise

Získaná profesní kvalifikace se týká těchto povolání:

Strážný

Držitel(ka) tohoto osvědčení prokázal(a) tyto **odborné způsobilosti**:

Provádění ochrany a ostrahy majetku a osob. Obsluhování technických bezpečnostních systémů. Uplatňování zásad součinnosti se složkami integrovaného záchranného systému, zejména s Policií ČR a vymezenými osobami. Aplikování právních základů bezpečnostní činnosti. Kontrola osob a vozidel na vrátnicích a branách. Kontrolní činnost ve střežených objektech. Dozor v objektech a na veřejných prostranstvích. Provádění jednoduchých úkonů k zajištění a obnovení bezpečnosti a ke snížení ztrát na majetku a zdraví osob. Používání věcných bezpečnostních prostředků. Vedení dokumentace o ostraze, kontrolách a poskytnutých službách

Odpovídající úroveň Evropského rámce kvalifikace (EQF)

Corresponding level of the European Qualifications Framework (EQF)

2

V \_\_\_\_\_ dne \_\_\_\_\_

(místo a datum vydání osvědčení)

\_\_\_\_\_  
(podpis předsedy zkušební komise)

Číslo autorizace: \_\_\_\_\_

(jméno, příjmení autorizované fyzické osoby nebo obchodní firma nebo název a sídlo autorizované právnické osoby)



## Příloha E - Formulář o původu vydaný výrobcem lihoviny

### 1a. Prohlášení provozovatele potravinářského podniku o lihu nebo destilátu, který byl vyroben na území České republiky

Výrobce (jméno a příjmení u fyzických osob, název u právnických osob)		IČO, bylo-li přiděleno:	
Místo podnikání (u fyzických osob):			
Obec:	Ulice/č.p.:	PSC:	Tel.:
Sídlo (u právnických osob):			
Obec:	Ulice/č.p.:	PSC:	Tel.:
Druh lihu/druh destilátu:	Množství v litrech 100% etanolu:	Číslo šarže/Datum výroby/dodávky:	
Protokol o zkoušce z laboratoře akreditované podle ISO 17025 usazené v EU nebo EHP, který je přílohou prohlášení – formou úředního překladu do českého jazyka			
Obsah etanolu (vyjádřeno v % objemových):	Obsah metanolu (mg/l vyjádřeno na 100% objemových etanolu):	Obsah 2-propanolu [izopropylalkoholu] (mg/l vyjádřeno na 100% objemových etanolu):	
Identifikační číslo protokolu:	Identifikace a adresa laboratoře:	Datum vystavení:	
Odpovědná osoba výrobce:			
Jméno a příjmení:	E-mail:	Tel.:	
Datum:	Otisk razítka:	Podpis:	

## Příloha F - Vzory kontrolních pásek



## **BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE**

**Jméno autora:** Michal Machač

**Obor:** Evropská hospodářskosprávní studia

**Forma studia:** Prezenční

**Název práce:** Živnostenská kontrola a dodržování zvláštních právních předpisů podnikatelem

**Rok:** 2014

**Počet stran textu bez příloh:** 68

**Celkový počet stran příloh:** 15

**Počet titulů české literatury a pramenů:** 18

**Počet titulů zahraniční literatury a pramenů:** 0

**Počet internetových zdrojů:** 0

**Vedoucí práce:** PaedDr. Slavomír Novotný, Ph.D.